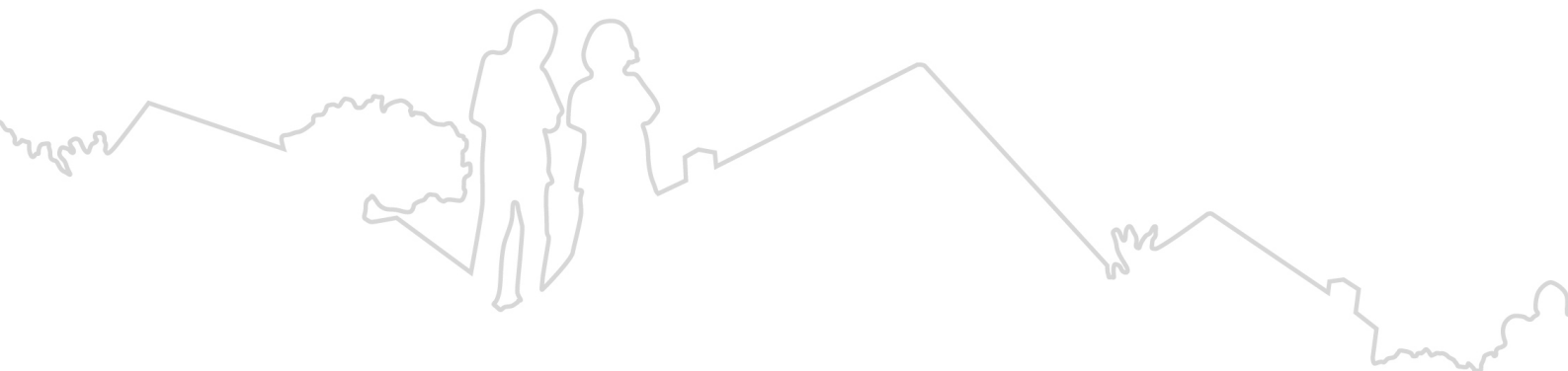

BOKSLUT 2022

Innehållsförteckning

1	Översikt av utvecklingen och väsentliga händelser	1
1.1	Direktörens översikt	1
1.2	Samkommunens förvaltning och förändringar i den	3
1.2.1	Medlemskommuner	3
1.2.2	Samkommunstämmen	3
1.2.3	Revisionsnämnden	3
1.2.4	Samkommunstyrelsen	3
1.2.5	Samkommunstyrelsens personalsektion	4
1.2.6	Samkommunens organisation	5
1.3	Den allmänna ekonomiska utvecklingen och utvecklingen inom samkommunens område	5
1.4	Studerande och studerandear	7
1.5	Väsentliga förändringar i samkommunens verksamhet och ekonomi	9
1.6	Samkommunens personal	9
1.7	Miljöaspekter	11
1.8	Andra icke-finansiella risker	12
1.9	Bedömning av de viktigaste riskerna och osäkerhetsfaktorerna samt andra faktorer som inverkar på verksamhetens inriktning	12
1.10	Uppskattning av den sannolika kommande utvecklingen	13
2	Redogörelse för hur samkommunens interna tillsyn har ordnats	15
3	Räkenskapsperiodens resultatanalys och finansiering av verksamheten	17
3.1	Resultaträkning och nyckeltal	17
3.2	Finansiering av verksamheten	20
3.3	Finansieringsanalys och nyckeltal	23
4	Den finansiella ställningen och förändringar i den	25
5	Totala inkomster och utgifter	28
6	Kommunkoncernens verksamhet och ekonomi	29
6.1	Dotterbolaget OptimaPlus Ab	29
6.2	Koncernbokslutet med nyckeltal	31
6.2.1	Koncernresultaträkning	31
6.2.2	Koncernens finansieringsanalys	32
6.2.3	Koncernbalansräkning	33
7	Åtgärder som gäller räkenskapsperiodens resultat	34

8	Redogörelse för driftsekonomin utfall och hur målen uppnått	35
8.1	Resultatområden och -ansvar	35
8.2	Utvärdering av utbildningsenheten Optimas ekonomi och verksamhet	35
8.3	Utvärdering av ekonomi och verksamhet för samkommunens förvaltning	36
8.4	Utvärdering av övergripande mål	37
8.5	Resultaträkningsdelens utfall	43
8.6	Investeringsdelens utfall	45
8.7	Finansieringsdelens utfall	46
8.8	Bindande poster	46
8.9	Sammandrag av utfallet	47
9	Bokslutskalkyler	48
9.1	Resultaträkning	48
9.2	Finansieringsanalys	49
9.3	Balansräkning	50
9.4	Koncernens resultaträkning	52
9.5	Koncernens finansieringsanalys	53
9.6	Koncernens balansräkning	54
10	Noter till bokslutet	56
10.1	Noter angående tillämpade bokslutsprinciper	56
10.2	Noter angående upprättandet av koncernbokslutet	56
10.3	Noter till resultaträkningen	57
10.3.1	Samkommunens verksamhetsintäkter	57
10.3.2	Verksamhetsintäkter per resultatområde	57
10.3.3	Fördelning av den statliga finansieringen	57
10.3.5	Specifikation av planavskrivningar	58
10.4	Noter till balansräkningens aktiva	59
10.4.1	Materiella och immateriella tillgångar	59
10.4.2	Placeringar bland bestående aktiva i samkommunen	59
10.5	Noter till balansräkningens passiva	61
10.5.1	Specifikation av det egna kapitalet	61
10.5.2	Grundkapitalets fördelning mellan medlemskommunerna	61
10.5.3	Specifikation av avskrivningsdifferens och reserver	62
10.5.4	Lån som förfaller efter fem år	62
10.5.5	Främmande kapital	62
10.5.6	Väsentliga poster som ingår i resultatregleringarna	63
10.6	noter angående säkerheter och ansvarsförbindelser	63

10.6.1 Ansvar enligt hyresavtal	63
10.7 Noter angående personalen	63
10.7.1 Samkommunens personal	63
10.7.2 Löner och övriga personalkostnader	64
10.7.3 Uttagna och redovisade avgifter på arvoden till förtroendevalda	64
10.7.4 Arvoden till revisorer	64
10.7.5 Transaktioner till intressenter	65
10.8 Noter till koncernbokslut	65
10.8.1 Ägande i andra samfund	65
11 Bokslutets underskrifter och bokslutsanteckningar	66

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

1 Översikt av utvecklingen och väsentliga händelser

1.1 Direktörens översikt

I det följande belyses några större händelser i Optima samkommuns verksamhet under verksamhetsåret 2022 samt några väsentliga händelser som påverkat eller påverkar ekonomin och verksamheten.

Verksamhetsåret 2022 har volymmässigt i antal studerandeår varit ett väldigt starkt år för Optima samkommun. Genomförda antal oviktade studerandeår under perioden 1.1-31.12.2022 är 1293,63 (1.2.2023). Målsättning enligt prestationsbeslutet för kalenderår 2022 var 1164 studerandeår och därmed har målsättningen uppnåtts till 111,14 %. Antal presterade studerandeår genom läroavtal är 387,46 vilket utgör 29,95 % av totala antalet icke vägda studerandeår.

Optima ingick våren 2022 ett treårigt hyresavtal kring ett hyresobjekt som utgör en del av fastigheten på Vagnsmakarevägen 17 i Jakobstad. Utrymmena används som undervisningsutrymmen, garage samt övningsplan för Optimas logistikutbildningar.

Optima sålde under verksamhetsåret det sista med egen finansiering byggda skivfärdiga egnahemshuset på Bränntomtsvägen i Jakobstad. Samkommunen har därmed slutfört produktionen på totalt 6 egnahemshus som uppförts på Staden Jakobstads arrendetomter i kvarter 33, stadsdel 20 i Jakobstad.

Finlands riksdag godkände i juni år 2021 ett lagförslag som innebar att bl.a. kurators- och psykologtjänsterna inom elevhälsan, skolhälsovården och studerandehälsovården för studerande på andra stadiet överförs till social- och hälsovårdstjänsterna i välfärdsområdena. Optima överförde kuratorer och socialkuratorer den 1 augusti 2022 till välfärdsområdet.

För ombyggnadsprojektet av den s.k H-delen i fastigheten på Trädgårdsgatan i Jakobstad upptogs år 2020 ett långfristigt lån på 3 miljoner euro med en lånetid på 15 år. Eftersom likviditetssituationen i samkommunen är synnerligen god och de rörliga räntorna stigit tydligt ansåg samkommunstyrelsen det var motiverat att göra en extra amortering på 600 000 euro i samband med räntejusteringsdagen för lånet i november. Detta innebär att lånetiden förkortas med 3 år.

Optima samkommun gjorde redan i februari 2022 en omprövningsbegäran med anledning av att Optima fick finansiering för endast 1164 studerandeår trots att det fanns registrerat 1240,49 (år 2020) faktiska studerandeår i de register som ministeriet använder som grund för sina finansieringsbeslut. Optimas begäran om omprövning fick avslag från Undervisnings- och kulturministeriet i oktober 2022.

Optimas budget 2022 utgick från ett överskott på 1 634 euro och utgick samtidigt från en sammanlagd statsfinansiering på 15 984 002 miljoner euro.

Räkenskapsperioden visar ett överskott på 77 127 euro och samkommunens investeringar uppgick totalt till 520 121 euro. Optima har förnyat dräneringen vid fastigheten på Åminnevägen i Nykarleby, gjort installation av fjärrvärme på fastigheten på Vasavägen i Jakobstad, utökat ledbelysning i delar av fastigheten och byggt simulatorsundervisningsutrymmen på Trädgårdsgatan samt installerat solpaneler på fastigheten på Lannäslund. Investeringar har också gjorts i två nya fordon till logistikutbildningen, minilastare till jordbruket, robot till elutbildningen samt en del övriga maskiner och inventarier.

Optimas samkommuns fastighetstjänster har under året vidtagit åtgärd kring en fastighetsbesiktning av Optima-ägda byggnader. Besiktningen har genomförts som extern

köptjänst och ligger som grund för framtida investerings- och driftsplaner för underhåll av samkommunens fastigheter.

Optima samkommun har ett helägt dotterbolag OptimaPlus Ab inom samkommunkoncernen. Bolagets verksamhet har utvecklats starkt volym- och resultatmässigt under verksamhetsåret.

Undervisnings- och kulturministeriet har under 2022 genomfört ett projekt med fokus kring utvecklingen av utbildningen på andra stadiet i enlighet med målen i den utbildningspolitiska redogörelsen. Verksamhetsformerna för utbildningen på andra stadiet ska enligt projektet förnyas så att de svarar mot kommande utmaningar kring befolkningsutvecklingen och så att utbildningen är högklassig och lättillgänglig för alla.

Ett stort tack till alla i personalen och till samtliga förtroendevalda inom Optima samkommun för det arbete ni utfört under 2022!

Jakobstad den 7 mars 2023.

Max Gripenberg
Direktör

1.2 Samkommunens förvaltning och förändringar i den

1.2.1 Medlemskommuner

Samkommunens medlemskommuner under bokslutsåret var Jakobstad, Karleby, Kronoby, Larsmo, Nykarleby, Vörå och Pedersöre.

Förutom verksamhet inom detta s.k. Optima-område har Optima även utbildningar inom krävande särskilt stöd på flera andra orter runt om i Svenskfinland.

1.2.2 Samkommunstämmen

Samkommunstämmen är samkommunens högsta beslutande organ. Stämman har 10 representanter enligt följande fördelning: Jakobstad 3; Pedersöre 2; Nykarleby 1; Larsmo 1; Kronoby 1; Karleby 1; Vörå 1. Medlemskommunerna väljer sina representanter/sin representant särskilt till varje samkommunstämma. Samkommunstämma ska hållas minst två gånger om året: vårstämma senast inom juni månad och höststämma senast inom december månad. Samkommunstämmans uppgifter regleras i § 60 i Kommunallagen. Under året hölls 2 stämmor.

1.2.3 Revisionsnämnden

Revisionsnämnden och revisorn ansvarar i enlighet med kommunallagen och samkommunens förvaltningsstadga för den externa övervakningen.

Revisionsnämndens sammansättning för mandatperioden 2021—2025.

Ordinarie	Parti	Ersättare
Högnabba Stefan	SFP	Granholm Ann-Marie
Muukkonen Marina	SFP	Fors Christer
Härmälä Elin	SDP	Kronqvist Andreas
Back Fredrik	SFP	Zitting Hannele
Pettersson Roger	KD	Sundqvist Johannes

Stefan Högnabba fungerar som ordförande för nämnden, med Marina Muukkonen som vice ordförande. Ekonomichef Lena Sandberg fungerar som revisionsnämndens sekreterare. Under år 2022 sammankom nämnden 5 gånger och behandlade 39 protokollförda ärenden.

Den lagstadgade externa revisionen sköts av BDO Audiator Ab, med Helge Vuoti, OFGR-revisor som ansvarig revisor. Avtalet för revisionstjänster med BDO Audiator Ab gäller t.o.m revisionsåret 2024.

1.2.4 Samkommunstyrelsen

Antalet styrelsemedlemmar är nio. Enligt grundavtalet har dessutom medlemskommun/-kommuner som inte tilldelats styrelseplats rätt att utse en representant, och en ersättare för denna,

med närvaro- och yttranderätt vid samkommunstyrelsens möten. Representanten utses för samma mandatperiod som samkommunstyrelsen.

Styrelsen väljs för samma mandattid som samkommunstämmen, om inte samkommunstämmen fattat beslut om kortare mandattid.

Samkommunstyrelsen leder samkommunen och dess förvaltning i enlighet med bestämmelserna i kommunallagen och speciallagar eller bestämmelserna i grundavtalet eller samkommunens förvaltningsstadga.

Samkommunstyrelsen kan ha underställda sektioner.

Samkommunstyrelsens sammansättning:

För mandatperioden 2021-2025 består styrelsen av följande ledamöter:

Ordinarie	Parti	Kommun	Ersättare	Parti	Kommun
Kjellman Marika	SFP	Jakobstad	Mattus Rasmus	SFP	Vörå
Forsblom Greger	SFP	Pedersöre	Sandvik Barbro	SFP	Pedersöre
Häger Carita	SFP	Nykarleby	Frej Strang	SFP	Nykarleby
Wikman Camilla	SFP	Karleby	Ranta Anne-Mie	SFP	Kronoby
Sämskar Marlene	SFP	Larsmo	Fagerhed Jan-Anders	SFP	Larsmo
Gustafsson Nicklas	SDP	Jakobstad	Englund Inger	SDP	Nykarleby
Snellman Mikael	KD	Jakobstad	Söderbacka Diana	KD	Jakobstad
Koskinen Sami	C	Jakobstad	Ingram Minna	C	Larsmo
Malinen Jorma	Sfinn	Nykarleby	Myllymäki Johnny	Sfinn	Nykarleby

Kommunrepresentanter i styrelsen med närvaro- och yttranderätt:

Ordinarie	Parti	Kommun	Ersättare	Parti	Kommun
Ranta Anne-Mie	SFP	Kronoby	Åminne Malin	SFP	Kronoby
Backman Göran	SFP	Vörå	Anna-Lena Krooks	SFP	Vörå

Marika Kjellman fungerar som ordförande och Nicklas Gustafsson som vice ordförande under mandatperioden.

Direktör Max Gripenberg föredrar ärenden för styrelsens behandling medan förvaltnings- och personalchef Mathias Kass har fungerat som protokollförare.

Styrelsen höll 10 möten under år 2022, vid vilka sammanlagt 72 protokollförda ärenden behandlades.

1.2.5 Samkommunstyrelsens personalsektion

Den 15.9.2021 utsåg samkommunstyrelsen följande personer och personliga ersättare till ledamöter i personalsektionen för mandatperioden 2021-2025.

Ordinarie	Ersättare
Greger Forsblom	Marlene Sämskar
Mikael Snellman	Diana Söderbacka
Carita Häger	Frej Strang

Greger Forsblom är sektionens ordförande medan Mikael Snellman är vice ordförande.

Förvaltnings- och personalchefen fungerar som föredragande i sektionen.

Personalsektionen höll tre möten under år 2022.

1.2.6 Samkommunens organisation

Samkommunen har tre resultatområden med budgetansvar. Resultatområdena är underställda samkommunens direktör och är rapporteringsskyldiga inför samkommunstyrelsen.

- Resultatområdet Samkommunens förvaltning leds av samkommunens direktör med undantag för samkommunens administration som leds av förvaltnings- och personalchefen.
- Resultatområdet Utbildningstjänster leds av rektor Ann-May Pitkäkangas
- Resultatområdet Lärande leds av rektor Anna-Lena Forsman

Resultatområdena Lärande och Utbildningstjänster handhar samkommunens utbildningsverksamhet inom andra stadiets yrkesutbildning. Resultatområdet Samkommunens förvaltning handhar samkommunens administrativa uppgifter samt producerar stödtjänster för utbildningsverksamheten.

Samkommunens direktör tillsammans med förvaltnings- och personalchefen, de bägge rektorerna samt en av personalen utsedd representant utgör samkommunens ledningsgrupp.

Samkommunen har ett dotterbolag, OptimaPlus Ab, vars VD är Kaj Sandvik.

1.3 Den allmänna ekonomiska utvecklingen och utvecklingen inom samkommunens område

De saldototal som beskriver de små och medelstora företagens konjunkturförväntningar och investeringsplaner var negativa kring årsskiftet 2022/2023, enligt SMF-företagsbarometern som presenterades 2/2023. Noterbart är att inom de flesta delområdena är utsikterna vid företagen i Österbotten bättre än medeltalet i hela landet. Även om värdet på investeringarna uppskattas minska avsevärt är företagen optimistiska gällande innovationer och produktutvecklingen.

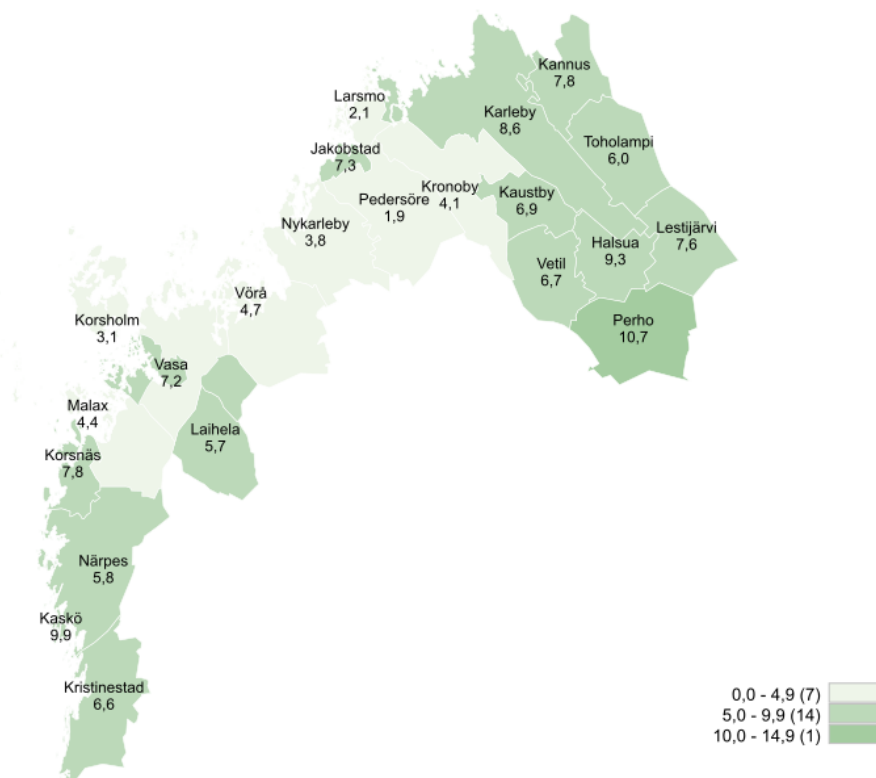
Tillgången på arbetskraft är fortfarande ett hinder för tillväxt enligt majoriteten av respondenterna SMF-företagsbarometern. Även höjda energikostnader och åtstramning kring erhållandet av extern finansiering påverkar framtidsutsikterna för företagen i Österbotten.

På nationell nivå påverkas företagens försämrade förväntningar fortfarande av Rysslands invasion av Ukraina och de ökade prishöjningarna till följd av den samt att den europeiska centralbanken fortsätter höja räntorna och den turbulens som råder på energimarknaden.

Statens märkbart ökade skuldsättning under år 2022 samt inflationens negativa inverkan på den offentliga ekonomin utgör orosmoln enligt kommunfinans bedömning 2/2023.

På det europeiska planet skönjs en ändring till det positiva. Enligt Kommunfinans marknadsöversikt i februari 2023 inverkar Kinas ändrade koronapolitik, inflationstrycket har minskat märkbart, finanspolitiken hålls stram men att räntehöjningarna når sin kulmen inom kort, endast någon mindre räntehöjning att vänta mera.

Andelen arbetslösa arbetssökande av arbetskraften enligt kommun

ANM Arbetsförmedlingsstatistik / Arbets- och näringsministeriet, Arbetsförmedlingsstatistik

Inom Österbottens NTM-centrals område fanns det i slutet av januari 2023 sammanlagt 7 215 arbetslösa arbetssökande. Det är 136 fler än för ett år sedan. Antalet arbetslösa var i januari 209 fler än under föregående månad.

Andelen arbetslösa arbetssökande av arbetskraften inom Österbottens NTM-centrals område är den lägsta i Fastlandsfinland (6,4 %). Motsvarande andel i hela landet är 9,8 %. Jämfört med december månad minskade arbetslöshetsgraden med 0,2 procentenheter inom Österbottens NTM-centrals område och med 0,1 procentenheter i hela landet. Uppgifterna framgår av arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik

För det s.k. Optima-området, bestående av Optimas medlemskommuner, ser statistiken för januari 2023 ut enligt följande:

Kommun	Arbetslösa arbetssökande	Andelen arbetslösa arbetssökande av arbetskraften	Lediga jobb
Karleby	1 883	8,6%	2 776
Kronoby	123	4,1%	14
Larsmo	51	2,1%	-
Pedersöre	99	1,9%	369
Jakobstad	624	7,3%	692
Nykarleby	130	3,8%	14
Vörå	138	4,7%	13

Arbetslösa arbetssökande och lediga jobb enligt kommun i januari 2023

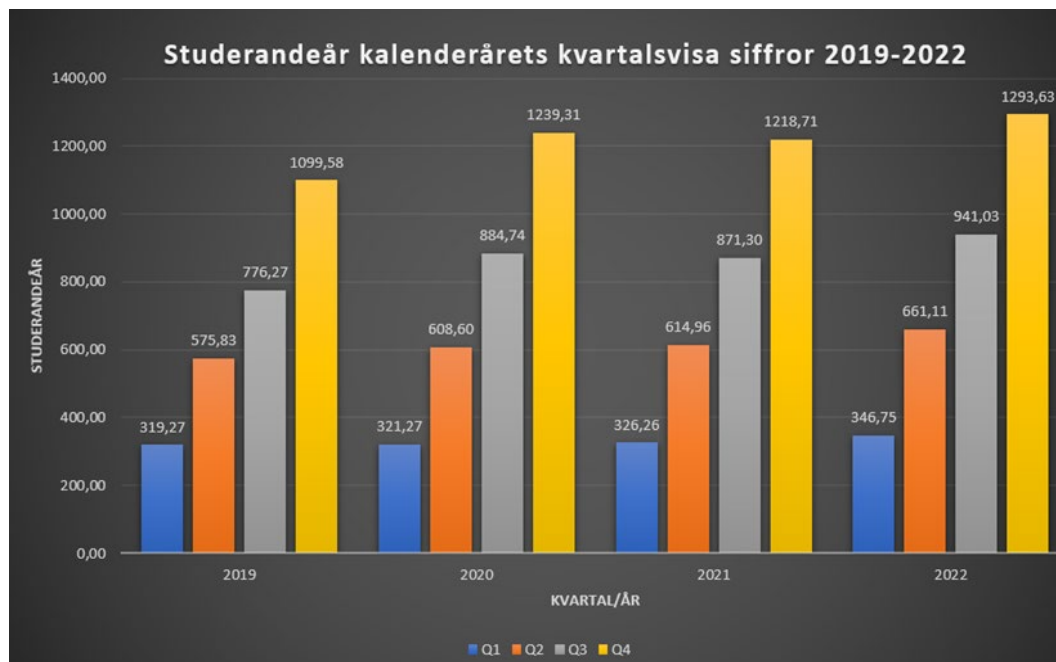
Källa: NTM-Centralen, Österbotten

1.4 Studerande och studerandeår

Enligt nuvarande finansieringssystem för yrkesutbildningen får utbildningsanordnarna statsfinansiering utgående från antal studerandeår, antal avlagda examen och examensdelar, placering i vidarestudier och arbetsliv efter examen samt utgående från feedback från studerande och arbetslivet. Tidigare baserade sig finansieringen på antal studerande. Ett studerandeår är 365 dagar-28 dagar (ferieperiod omfattande 4 veckor). Den studerande beaktas som grund för finansiering och genererar studerandeår endast till den del det är fråga om studiedagar som har överenskommit om i den personliga utvecklingsplanen för kunnande.

Från år 2021 är samkommunens minimiantal studerandeår i anordnatillståndet 1164. Av dessa kan högst 126 studerandeår genereras inom krävande särskilt stöd. Av detta antal har 45 studerandeår beviljats för examensinriktad arbetskraftsutbildning år 2022. I finansieringsbeslutet för år 2022 beviljades Optima finansiering för 1164 målinriktade antal studerandeår.

Förverkligat antal studerandeår 2022 = 1293,63 (1.2.2023) vilket innebär att studerandeåren förverkligats till 111,14% av de oviktade studerandeåren enligt finansieringsbeslutet.

Kvartalsvis utveckling av studerandeår under åren 2019-2022.

Den nuvarande lagstiftningen gör inte längre skillnad på unga och vuxna studerande, inte heller på utbildningsform. Studerande genomför nu sin utbildning via utbildningsavtal eller läroavtal, eller en kombination av dessa.

Under kalenderåret har följande hemorter varit representerade av de studerande:

Optima-området		
Jakobstad	573	27,5 %
Karleby	77	3,7 %
Kronoby	172	8,3 %
Larsmo	251	12,0 %
Nykarleby	257	12,3 %
Pedersöre	438	21,0 %
Vörå	70	3,4 %
	1838	88,2 %
Övriga kommuner	247	11,8 %
	2085	100,0 %

Under året har Optima haft studerande med sammanlagt 34 olika modersmål.

1.5 Väsentliga förändringar i samkommunens verksamhet och ekonomi

Samkommunen gör ekonomiskt sett ett bättre bokslut än budgeterat. Räkenskapsperiodens överskott blev 77 127 euro då det budgeterade överskottet uppgick till 1 634 euro. Inkomstbudgeten förverkligades till 101,1%. Statsandelarna inkom med 28 000 € mer än budgeterat medan övriga försäljningsintäkter översteg budget med 42 400 €. Jämfört med bokslut 2021 minskade statsandelarna med 121 000 euro medan intäkterna totalt sett minskades med 280 226 euro.

Kostnaderna har förverkligats till 100,7 % av den godkända budgeten. Personalbudgeten underskrids med 375 000 euro medan *köp av tjänster* och *köp av material* överskrider budget med 180 000 euro respektive 214 000 euro. Verksamhetskostnaderna ökar totalt sett med 450 684 € jämfört med år 2021.

Under år 2022 upptogs inte några nya långfristiga lån. Vid utgången av år 2022 uppgick samkommunens långfristiga lån till 1,3 miljoner euro. I november inför räntejusteringsdagen gjordes en extra amortering på 600 000 euro på lånet till Kuntarahoitus Oyj med anledning av det ändrade ränteläget

Samkommunens långfristiga från kommunfinans är bundet till euribor 6 mån. Sedan senaste räntejusteringsdag har räntan stigit med ca. en procentenhet (24.2.23).

Läropliktslagen (1214/2020) som trädde ikraft 2021 innebar under år 2022 en till årgång i verksamheten med avgiftsfrihet för de studerande som omfattas av läroplikten. Avgiftsfriheten gäller till utgången av det kalenderår som den studerande fyller 20 år. Avgiftsfriheten för den studerande innebär att det är utbildningsanordnaren som står för utgifterna. Utgifterna gäller bl.a undervisningen, bespisning, läromedel, arbetsredskap, -material och -kläder.

En annan lagändring som påverkade samkommunens verksamhet under året utgjordes av att personalen inom kurators- och psykologtjänsterna inom elevhälsan, skolhälsovården och studerandehälsovården för studerande på andra stadiet överfördes till Österbottens välfärdsområde 1.8.2022.

Under år 2022 hade samkommunen 11 utvecklingsprojekt i gång. Alla dessa hade extern finansiering. Utvecklingsprojektens gällde bl.a. följande områden; hållbarhet, digitalisering och välmående.

1.6 Samkommunens personal

Samkommunen hade vid årsskiftet en aktiv personalstyrka på 237 (245) personer. Antalet årsverken uppgår till 209,6 (214,3). Anställningarna är heltids- och deltidsanställningar i huvudsyssla, och av dessa finns såväl anställningar tillsvidare som visstidsanställningar. Personalens antal har minskat med 8 personer sedan föregående årsskifte.

| Personalkostnader

1 000 €	2022	2021
Löner och arvoden	9 548	9 502
Personalersättningar	-162	-153
	9 386	9 349
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	1 830	1 818
Övriga lönekostnader	336	389
	2 166	2 207
Totalt	11 552	11 556

Personalkostnadernas andel av de totala verksamhetskostnaderna, i jämförelse med föregående år, har minskat med 1,9 procentenheter och uppgår till 67,9 %.

En treårig kollektiva-avtalsuppgörelse uppnåddes under året. År 2022 inföll två avtalsenliga lönejusteringar höjningar på 2% 1.6 och 0,5% 1.10.

Under året genomfördes en personalenkät bland personalen. Personalens deltagande i enkäten var på en god nivå, svarsprocenten uppgår till 85,6%, vilket ger bra tillförlitlighet till enkätsvaren. Av Optima samkommuns medarbetare har 94% (82%) dokumenterade utvecklingssamtal i HR-programmet. Samtalen genomfördes som enskilda diskussioner utgående från den struktur för utvecklingssamtal som finns i HR-programmet Sympa.

Under 2022 har Optima anställt 5 nya personer med ett anställningsförhållande som gäller tillsvidare. Antalet tidsbundna anställningar som omvandlats till tillsvidare anställningar uppgår till 11 st. Antalet tidsbundna anställningar var 67. Av de 67 tidsbundna anställningarna utgörs 32 av obehöriga lärare och 14 av skolgångsbiträden som anställs utgående från studerandes behov av assistens. De övriga utgörs av vikarier, projektanställda eller övrig personal som saknar behörighet för en fast anställning. Under året sade 3 anställda upp sin tillsvidareanställning.

Under året överfördes personal inom studerandevården till Österbottens välfärdsområde. Medelåldern för de 3 som avgick med ålderspension var 64 år 6 månader vid tidpunkten för pensioneringen.

Sammanlagt registrerades enligt HR-programmet Sympa 4083 (3349) sjukfrånvarodagar (kalenderdagar) under året. Detta är en ökning med 734 dagar jämfört med år 2021. Den genomsnittliga sjukfrånvaron uppgick per anställd till 17,2 dagar.

En skild personalrapport har uppgjorts för år 2022 där närmare information om personalen ges och där relevanta nyckeltal som utgår från KT:s rekommendationer framgår.

1.7 Miljöaspekter

Miljöpolicy

Samkommunen har en miljöpolicy, som berättar om våra avsikter och ställningstaganden i miljöfrågor inklusive åtagande om ständiga förbättringar, förebyggande av föroreningar och följande av lagar. Miljöpolicyen har uppdaterats under verksamhetsåret och godkänts i ledningsgruppen.

Utgående från miljöpolicy och konstaterade miljöaspekter utarbetas miljömål med åtgärder som dokumenteras i PRO24 och utförs samt följs upp.

Alla delar vid Optima, drivs och utvecklas med hänsyn till de förutsättningar som ett hållbart samhälle kräver. Detta innebär att all verksamhet ska genomsyras av långsiktighet när det gäller ekologi och ekonomi. Det gör vi för att nuvarande och kommande generationer ska leva i en hälsosam och god miljö.

Systematik och kontinuitet i det dagliga arbetet

- Vi fostrar våra studerande till miljötänkande, hållbar utveckling samt produktion med miljöhänsyn.
- Vi utbildar personal och studerande för bättre avfallshantering.
- Vi minskar användningen av farliga kemikalier och använder miljömärkta produkter då det är möjligt.
- Vi optimerar vår användning av energiresurser.
- Vi ställer miljökrav på våra entreprenörer och leverantörer.
- Vi arbetar med att ständigt förbättra vår miljöprestanda genom uppföljning av våra aktuella och mätbara miljömål.
- Vi uppfyller lagar och andra krav och vill vara ett föredöme i miljöarbetet.
- Vi kommunicerar ut vårt miljöarbete för att påvisa betydelsen och nyttan av våra insatser.

Ansvar

Arbetsgivaren har huvudansvaret för miljöfrågor, men miljöarbetet skall ske i samverkan med medarbetarna. Alla är skyldiga att aktivt delta i det systematiska miljöarbetet genom att uppmärksamma utvecklingsmöjligheter, risker och brister samt ta ansvar för att förebygga direkta och indirekta miljöskador.

Miljöaspekter

Miljöutredning utförs vartannat år och år 2022 utfördes en utredning i enlighet med anvisningen. Utredningen identifierar miljöaspekter, dvs. saker som har en betydande miljöpåverkan i vår verksamhet. I miljöutredningen för år 2022 identifierades 8 miljöaspekter:

- Miljöaspekt 1: Miljöfostran för studerande
- Miljöaspekt 2: Upphandlingar
- Miljöaspekt 3: Gödselhantering
- Miljöaspekt 4: Användningen av växtskydd, dvs. bekämpningsmedel
- Miljöaspekt 5: Uppvärmning av fastigheterna
- Miljöaspekt 6: Avfallshantering
- Miljöaspekt 7: Kemikalier
- Miljöaspekt 8: Fordon

Utgående från miljöpolicy och konstaterade miljöaspekter utarbetas miljömål med åtgärder.

Under året har det inte förekommit miljöfrågor som har en väsentlig inverkan på samkommunens ekonomiska resultat, ställning eller verksamhetsutveckling.

1.8 Andra icke-finansiella risker

Ett register över förtroendevaldas bindningar tillhandahålls i det allmänna datanätet bl.a. för att öka öppenheten och transparensen i verksamheten. Samkommunen har i dokument gällande små upphandlingar och offentlig upphandling gett anvisningar för förebyggande av mutor och korruption, bl.a kring hur gåvor och andra tjänster inte är tillåtna i dessa situationer.

Samkommunens direktiv för intern kontroll innehåller bl.a. anvisningar för resor, jäv och datasäkerhet. Samkommunen är för närvarande inte involverad i någon privaträttslig tvist.

1.9 Bedömning av de viktigaste riskerna och osäkerhetsfaktorerna samt andra faktorer som inverkar på verksamhetens inriktning

Risk definieras som osäkerheten huruvida en möjlig händelse kan påverka måluppfyllelse. Risk mäts i termer av konsekvens och sannolikhet. Med riskhantering förstås de organisatoriska aktiviteter och rutiner som är avsedda att hantera de risker och möjliga skador som organisationen kan vålla eller drabbas av.

Optima använder sedan 1.1.2018 det webbaserade programmet PRO24 för det strategiska målarbetet (resultatmål och prestationsmål), observationer, riskbedömningar samt kemikaliehantering

Uppbyggnaden inom PRO24 utgår enligt följande kategoriseringar:

- Riskhantering utgående från ISO 9001 görs genom att identifiera risker och förbättringsmöjligheter i varje processbeskrivning med hjälp av processernas mätare och mål.
- Riskhantering utgående från ISO 45001 och 14001:
 - Fysikaliska risker
 - Olycksfallsrisker
 - Fysisk belastning
 - Kemiska och biologiska riskfaktorer
 - Psykosociala belastningsfaktorer
 - Maskinrisker
 - Miljörisker
 - Arbetsmiljörisker

Inom riskhanteringen identifierar vi och bedömer risker utgående från varje viktig process för att förebygga/eliminera/minimera sådant som kan hindra oss från att nå våra mål. Genom bedömning av sannolikhet och konsekvens identifieras de största riskerna varefter de åtgärdas. Åtgärderna dokumenteras och följs upp via nya analyser.

Riskbedömningar av processerna utförts årligen av ansvarspersonerna för processerna tillsammans med personal som den ifrågavarande processen berör. Under år 2022 har även ledningsgruppen gått igenom processerna. Dessa finns dokumenterade i PRO24. Vid en del riskbedömningar har såväl utvecklingsförslag samt mindre brister identifierats och för vilka åtgärder satts in. Med anledning av riskbedömningen har processen för projektadministration uppdaterats i större omfattning samt lett till nya rutiner kring projektverksamheten.

De centrala riskerna i samkommunen kan indelas i strategiska risker, operativa risker, ekonomiska risker och skaderisker.

Som utbildningsanordnare på andra stadiet hänför sig de strategiska riskerna till utbildningsutbudet, fastigheterna och användningen av dem samt tillgång till kompetent och behörig personal. Även samarbete och relationer till näringslivet och myndigheter utgör identifierade strategiska risker. Under år 2022 anlätades en köptjänst för en konditionsbesiktning av de av Optima samkommun ägda fastigheterna. Informationen från kartläggning ligger till grund för framtida åtgärder i fastigheterna.

De mest betydande operativa riskerna hänför sig till verksamhetsprocesserna, datasystemen och tillgång till personal. Processerna och bedömningen av dem sker i PRO24.

Verksamhetsprocesserna har riskbedömts under året. Härtill har ledningsgruppen gått igenom processerna. Mindre åtgärder har gjorts på basen av bedömningarna medan verksamhetsprocessen krävt större åtgärder och nya rutiner har införts.

Den största ekonomiska risken för samkommunen utgörs fortfarande av den statliga finansieringen av yrkesutbildningen. Det nuvarande finansieringssystemet är mångfacetterat då det är många faktorer som inverkar på den finansiering som beviljas utbildningsanordnare. Samkommunen har bra uppföljningssystem och har kunskap om hur systemet fungerar. Under året har programtekniska åtgärder och utvecklingsåtgärder i programmen som inverkar på statsfinansieringen gjorts. Härtill informeras berörd personal om datan i registren skall införas.

Samkommunen har för närvarande en god ekonomi och såväl lånestocken som ränterisken är moderat.

Beträffande skaderiskerna identifierades försäkringsskyddet som en väsentlig risk under år 2021. Samkommunen har numera även tillgång till försäkringsmäklare att rådfråga i försäkringsärenden.

Inför år 2022 bedömdes coronapandemin utgöra en ekonomisk/operativrisk för samkommunens verksamhet. Pandemin hade dagligen påverkat verksamheten under föregående år men förutom hög sjukfrånvaro och olägenheter i anslutning till det, realiserades inte denna risk.

1.10 Uppskattning av den sannolika kommande utvecklingen

Samkommunen har 4 räkenskapsperioder med överskott bakom sig. Nyckeltalen är på en bra nivå liksom det ackumulerade överskottet. De förverkligade studerandeåren för år 2022 överskred såväl 2021-års antal samt minimiantalet i anordnatillståndet. Budgeten för år 2023 visar ett årsbidrag på knappt 1,1 miljoner euro och ett blygsamt underskott efter avskrivningar. Finansieringsbeslutet (statsandelarna) för år 2023, vilket utgör ca 90% av de totala intäkterna, avviker marginellt (<1) från det budgeterade.

Även under år 2022 fanns rekommendationer och myndighetsrestriktioner på grund av covid-19 pandemin som inverkade på verksamheten och i vardagen. År 2023 beviljas inte längre tilläggsfinansiering, i likhet med föregående år, för anställning av lärare och handledare samt stödfunktioner för undervisning och handledning. Denna form av tilläggsfinansiering finns inte heller i Optimas intäktsbudget för år 2023 utan endast åtaganden som hänför sig till tilläggsfinansieringen för år 2022 och som sträcker sig in på år 2023 belastar budgeten.

Rysslands invasion av Ukraina som inleddes i slutet av februari 2022 pågår fortfarande och har ändrat det geopolitiska läget märkbart. Något slut på anfallskriget kan inte skönjas idagläsget och ytterligare ekonomiska sanktioner mot Ryssland är att vänta, liksom även motsanktioner från Rysslands sida. I skrivande stund har varken Turkiet eller Ungern ratificerat Finlands Nato-ansökan. Konsekvenserna från kriget i Ukraina har lett till bl.a. stigande priser på energi, foder och livsmedel. Dessa konsekvenser förväntas fortsätta under år 2023, vilket även har inverkan på samkommunens ekonomi.

2 Redogörelse för hur samkommunens interna tillsyn har ordnats

Den interna tillsynen har i uppgift att säkerställa att samkommunens verksamhet är ekonomisk och resultatrik, att de uppgifter som ligger till grund för besluten är tillräckliga och tillförlitliga och att man följer bestämmelserna i lag, myndighetsföreskrifter och de olika organens beslut samt att tillgångar och resurser tryggas. Den interna tillsynen skall förverkligas som en del av samkommunens lednings-, planerings- och styrningspraxis.

Samkommunstyrelsen ansvarar för ordnandet av den interna tillsynen, och skall i verksamhetsberättelsen redogöra för hur den interna tillsynen och den riskhantering som ingår i denna har ordnats i samkommunen, huruvida man observerat brister i kontrollen under den avslutade räkenskapsperioden och på vilket sätt man har för avsikt att utveckla den interna tillsynen under gällande ekonomiplaneringsperiod.

Redovisningsskyldiga är enligt kommunallagen ledamöterna i organen samt de ledande tjänsteinnehavarna inom organets uppgiftsområde. En redovisningsskyldig ledande tjänsteinnehavare har särskilt ansvar för utformandet av den interna tillsynens uppbyggnad och den interna tillsynens kontinuitet inom sitt uppgiftsområde.

Revisionens målsättning är att kontrollera att den interna tillsynen är ordnad på ett ändamålsenligt sätt. Samkommunstyrelsen ansvarar ytterst för ordnandet av den interna tillsynen. Alla de organ och tjänsteinnehavare som beviljats befogenhet att disponera över samkommunens tillgångar och som fungerar som myndigheter för genomförandet, ansvarar för den interna tillsynen.

Samkommunens direktiv för intern kontroll är godkänt av samkommunstyrelsen den 9.10.2019.

Som en del av den interna kontrollen görs en månatlig uppföljning av de årliga fastställda resultatmålen och prestationsmålen i programtillämpningen PRO24. Dessa resultatmål är härledda från visionen och de långsiktiga resultatmålen. Varje resultatmål har en eller flera mätare. Resultaten finns under punkt 8.4 av vidtagna åtgärder och analyser.

Riskbedömningar av arbetsmiljöerna görs kontinuerligt, minst vartannat år. För uppdagade brister görs åtgärdsplaner som förs in i PRO24. Åtgärderna efterföljs och utvärderas.

År 2021 infördes ett nytt element i den interna kontrollen i form av kvartalsvisa verksamhets- och ekonomigenomgångar med ansvarspersoner, där identifierade brister/risker och utvecklingsåtgärder behandlas. Denna verksamhet har fortsatt under år 2022. Under genomgångarna har fokus riktats till sådant som inverkar på samkommunens finansiering som bl.a. studerandevolymer, uppföljning av studerandeeår och prestationer, enkäter, personlig plan för utveckling och kunnskap och karriärplaner.

Under året har ett verktyg för elektronisk underskrift tagits i bruk vilket ökar tillförlitligheten i verksamheten. Även arbetet med att hantera avtal via avtalsmodulen i ärendehanteringsprogrammet Tweb påbörjades under året.

Inom ekonomiförvaltningen har såväl samkommunens ledning som rektorerna och övriga verksamhetsansvariga tillgång till daglig uppföljning av det ekonomiska läget. Inom ramen för verksamhetssystemet granskas och förbättras olika verksamhetsrutiner och anvisningar kontinuerligt.

Som en annan del av den interna kontrollen utförs årligen intern revision. Den utfördes den 31.1.2022 och där behandlades bl.a. dagsläget, upplägget med SWOT-bedömningen och det strategiska arbetet, intressenters behov och förväntningar, ledningsgruppens arbete, resultatmål och prestationsmål samt processer och riskhantering. Den interna revisionen leds

av kvalitetskoordinatör. Den interna revisionen gav upphov till 17 förbättringsförslag. Dessa förslag har införts i PRO24 och för dessa har vidtagits åtgärder under året som sedan utvärderats.

Den externa revisionen av verksamheten utfördes 29-30.3.2022 enligt ISO 9001:2015 av Bureau Veritas.

Inga väsentliga brister har uppdagats via de rutiner och verktyg som används i den interna kontrollen utan endast mindre brister i rutiner och arbetssätt. För dessa har åtgärder satts in i PRO24 eller så har anvisningar uppdaterats med anledning av det som identifierats. Se även kap 1.9 gällande åtgärder i samband med riskbedömningarna.

3 Räkenskapsperiodens resultatanalys och finansiering av verksamheten

I resultaträkningen beskrivs hur räkenskapsperiodens resultat och ekonomiska ställning har uppkommit och i finansieringsanalysen hur verksamheten har finansierats. Vardera har till uppgift att visa om kommunens finansiering har varit tillräcklig.

3.1 Resultaträkning och nyckeltal

Av verksamhetsbidraget, årsbidraget och räkenskapsperiodens resultat framkommer om de inkomster som periodiserats på räkenskapsperioden räcker till för de periodiserade utgifterna.

Resultaträkningens poster

RESULTATRÄKNING 1.1.-31.12.2022	Bokslut	Bokslut
1000 €	2022	2021
Verksamhetens intäkter	18 315	18 596
Statsandelar	16 012	16 133
Övriga intäkter	2 303	2 463
Förändring av produktlager	-132	-145
Verksamhetens kostnader	-17 010	-16 560
Verksamhetsbidrag	1 173	1 891
Finansiella intäkter och kostnader		
Ränteintäkter	2	2
Övriga finansiella intäkter	2	3
Räntekostnader	-18	-18
Övriga finansiella kostnader	-1	-1
	-15	-14
Årsbidrag	1 158	1 877
Avskrivningar	-1 160	-1 127
Extraordinära poster		
Extraordinära intäkter		
Räkenskapsperiodens resultat	-2	750
Ökning/minskn av avskrivn.diff.	79	79
Ökning/minskn.av inv.res.		
Räkenskapsperiodens överskott/underskott	77	829

RESULTATRÄKNINGENS NYCKELTAL	2022	2021
Förverkligat antal studerandeår	1294	1219
* genom utbildningsavtal	919	933
* genom läroavtal	375	286
Antal avlagda helexamina	442	460
* grundexamen	347	298
* yrkesexamen	57	132
* specialyrkesexamen	16	22
* Valma / Hux fr.o.m 1.8.22/Telma	22	8
Verks.intäkter/verks.kostnader (%)	106,8 %	111,3 %
Årsbidrag/avskrivningar (%)	99,8 %	166,5 %
Avskrivningar/verks.intäkter (%)	6,3 %	6,1 %

Den statliga finansieringen för utbildningsverksamheten uppgår till 16 012 milj. euro vilket är 121 300 euro mindre i förhållande till föregående år. Den statliga finansieringen uppgår till 87,4% av de sammanlagda verksamhetsintäkterna, andelen är 0,6 procentenheter högre än föregående år.

Personalkostnadernas andel av de totala verksamhetskostnaderna är 67,9 % jämfört med 69,8 % föregående år. Totalsumman för personalkostnaderna uppgår till 11 552 milj. euro.

Köptjänsterna ökade med 16,6% eller 307 000 euro år 2022 och deras andel av de totala verksamhetskostnaderna uppgår till 12,6%. Totalsumman för köptjänsterna uppgår till 2 151milj. euro.

Köp av material och förnödenheter utgör 14,1 % av de totala verksamhetskostnaderna, beloppet är 71 600 euro högre än under fjolåret. Totalsumman för köp av material och förnödenheter uppgår till 2 406 milj. euro.

Understöd och bidrag samt övriga verksamhetskostnader: Hyror, fastighetsskatter, understöd till läroavtalsstuderande m.m utgör 5,3 % av de totala verksamhetskostnaderna. Totalsumman för kostnaderna uppgår till 901 600 euro.

Verksamhetsbidraget, som visar resultatet från den egentliga verksamheten, är 1 173 192 euro, vilket är 718 000 euro lägre än det föregående årets verksamhetsbidrag.

Årsbidraget, som är resultatet efter att ränteintäkter och –kostnader beaktats, uppgår till 1 158 100 euro och visar den interna finansiering som kan användas för investeringar, placeringar och amorteringar av lån.

Räkenskapsperiodens resultat är -2 307 euro. Resultatet belastas av de planenliga avskrivningarna på 1 160 000 euro.

Efter avskrivningsdifferenserna på 79 400 euro gör samkommunen ett överskott på 77 100 euro för räkenskapsperioden, vilket är 752 200 euro sämre än föregående år.

• Sammandrag av resultatet

Nedan jämförs bokslutsutfallet år 2022 med utfallet år 2021, utgående från resultaträkningen.

Intäktsutvecklingen 2021-2022, bokslutsjämförelse

1000 €	BS-21	BS-22	Differens	diff. %
Statsandelar	16 133	16 012	-121	-0,8
Försäljningsintäkter	1 235	1 291	55	4,3
Avgiftsintäkter	74	54	-20	-36,1
Understöd och bidrag	810	624	-186	-29,7
Övriga verksamhetsintäkter	344	335	-9	-2,7

Den statliga finansieringen av yrkesutbildningen är sedan år 2018 tre-delad. Delarna består av basfinansiering 70% (studerandeår), prestationsfinansiering 20% (avlagda examen och examensdelar) och genomslagsfinansiering 10% (studerandes placering och sysselsättning). Härtill finns statsfinansierad "projektverksamhet" i form av tilläggsfinansiering och strategifinansiering som lediganslås att sökas genom ansökningsomgångar under verksamhetsåret. Den statliga finansieringen av yrkesutbildning som Optima erhöll för år 2022 är 121 000 euro lägre än i bokslutet för år 2021. Statsandelarnas procentuella andel av de totala intäkterna, 87,4 %, vilket är 0,6 procentenheter lägre än för år 2021.

"Understöd och bidrag", har minskat med 186 000 euro men överskrider den budgeterade summan. Externt finansierad projektverksamhet har bedrivits i mindre omfattning än år 2021. De minskade avgiftsintäkterna hör samman med den avgiftsfria förlängda läroplikten. Intäkten är marginellt lägre än det budgeterade beloppet

Förändring av produktlagret 2021 – 2022, bokslutsjämförelse:

1000 €	BS-21	BS-22	Differens	diff. %
Förändring i lager	-145	-132	13	-9,8

Förändringen av produktlager, som är en post i resultaträkningen mellan intäkter och kostnader, hänför sig till byggande och försäljning av egnahemshus. Under år 2022 såldes ett egnahemshus.

Kostnadsutvecklingen 2021-2022, bokslutsjämförelse

1000 €	BS-21	BS-22	differens	diff. %
Löner och arvoden	-9 350	-9 385	-36	0,4
Pers.bikostnader	-2 207	-2 166	40	-1,9
Köp av tjänster	-1 844	-2 151	-307	14,3
Material, förnödenheter och varor	-2 334	-2 406	-72	3,0
Understöd och bidrag	-56	-65	-10	14,8
Övriga verksamhetskostnader	-769	-836	-67	8,0

Personalkostnaderna minskade med 36 000 euro jämfört med föregående år. Lönebikostnaderna för 2022 blev 1,9 % lägre än år 2021. Såväl antalet anställda som antalet årsverken minskade år 2022 jämfört med föregående verksamhetsår. Budgeten för personalkostnader förverkligades till 96,86%.

Beträffande *Köp av tjänster* och *köp av material* förverkligades budgeten till 109%, medan *övriga verksamhetskostnader* förverkligades till 113%. Kostnadsökningen bland övriga verksamhetskostnader hör samman med högre hyreskostnader.

Räntenivån hålls fortsättningsvis på en låg nivå, vilket syns i de finansiella posterna.

Årsbidraget bör vara större än avskrivningarna för att den egna finansieringen skall räcka till, dvs. årsbidragets andel av avskrivningarna borde vara mer än 100 %. Förhållandet mellan årsbidraget och avskrivningarna år 2022 var 99,8 %. De planerliga avskrivningarna för år 2022 är 33 300 euro högre än år 2021. Avskrivningarna för år 2022 uppgår till 1 160 miljoner euro.

Efter avskrivningsdifferens 79 000 euro uppvisar samkommunen ett överskott för år 2022 på 77 100 euro, vilket ökar på det egna kapitalet i balansen. År 2021 uppgick överskottet till 829 300 euro.

Resultatet i förhållande till budgeten analyseras i kapitel 8.5.

3.2 Finansiering av verksamheten

Grunderna för finansiering av yrkesutbildning

Utbildningsanordnarnas statliga finansiering för finansåret utgår från det anslag för yrkesutbildning som tilldelas undervisnings- och kulturministeriet i statsbudgeten. Finansieringsdelarna är basfinansiering, prestationsfinansiering och genomslagsfinansiering. En del av det totala budgetanslaget för yrkesutbildning avdelas för strategifinansiering som kan utdelas under året. Summan pengar som de olika finansieringstyperna genererar är beroende av statsanslaget för yrkesutbildning i statsbudgeten samt hur många studerandeår och hur mycket prestationer som presteras totalt på nationell nivå. Samt hur studerande som avlagt examen placerar sig i arbetsliv eller vidarestudier och resultatet i den nationella studeranderesponsen och den nationella arbetslivsresponsen.

Det nuvarande finansieringssystemet var tänkt att slå fullt ut år 2022, på så sätt att basfinansieringens andel fram till dess gradvis minskas, medan andelarna för prestationsfinansiering och genomslagsfinansiering ökar. Enligt planen för

finansieringssystemets övergångsperiod skulle finansieringsdelarna för år 2022 ha varit 50%-35%-15% men regeringen beslöt på senhösten 2020 att finansieringsförhållandena bibehålls på 2020-års nivå. Detta var fallet även för år 2022.

Basfinansiering

Basfinansieringen utgår från det fastslagna minimiantal studerandeår som anges i anordnar-tillståndet och garanterar en grundfinansiering för utbildningsanordnaren. Minimiantalet har för Optimas del är numera 1164 studerandeår, varav högst 126 får användas för utbildningar inom krävande särskilt stöd. Utöver dessa studerandeår kan utbildningsanordnarna för finansåret ansöka om tillägg till studerandeåren för olika ändamål (såväl ospecificerade som direkt riktade) samt om behovsprövad höjning av basfinansieringen. Minimiantalet studerandeår plus eventuella beviljade tillägg i studerandeår utgör tillsammans det målinriktade antalet studerandeår. År 2022 uppgick det målinriktade antalet studerandeår för samkommunen till 1181 (1164 + 17 via tilläggsfinansiering som behovsprövad höjning av basfinansiering).

En del av basfinansieringen delas ut via ansökan under finansåret. Detta sker genom s.k. tilläggsprestationsbeslut och rättelsebeslut. Avsikten är att man under året ska kunna svara på akuta och oförutsedda utbildningsbehov. Under finansåret kan efter ansökan även en höjning av basfinansieringen beviljas av särskilda skäl som hänför sig till utbildningsanordnarens verksamhet.

Basfinansieringen för år 2022 har beräknats på basis av studerandeantal och de siffror som rapporterats till Statistikcentralen för år 2020. En studerande är inte längre = ett studerandeår. Ett studerandeår är numera, 365-28 dagar (4 veckor lov som inkluderas i finansieringen + sport- och jullov). Basfinansieringen för år 2022 uppgick till 11 573 700 €

Prestationsfinansiering

Prestationsfinansieringen utgör 20 % av den totala finansieringen för yrkesutbildningen. Prestationsfinansieringen baseras på avlagda examen och examensdelar – finansieringen ska styra och uppmuntra till att effektivisera läroprocesserna och avläggande av examen och examensdelar enligt målsättningarna. Prestationerna poängsätts enligt typ av examen, tidigare examen och kostnadsgrupp. Studerande inom krävande särskilt stöd omfattas inte av prestationsfinansieringen. Prestationsfinansieringen uppgick till 3 102 000€ år 2022 och baserar sig på prestationer utförda år 2020.

Genomslagsfinansiering

En del av genomslagsfinansieringen fördelas enligt den nationella arbetslivsresponsen. Fördelningen av genomslagsfinansieringen för år 2022 baserar sig på enkätsvar från studerande och enkätsvar från arbetslivet samt svarsprocenten på dessa enkäter och svarens nivå (skala 1-5) studerande inom krävande särskilt stöd omfattas inte av genomslagsfinansieringen. Genomslagsfinansieringen uppgick till 1 336 400€. Projekten pågår även under år 2023

Strategifinansiering

Upplägget kring den av undervisnings- och kulturministeriet beviljade strategifinansieringen ändrade från år 2022. Tidigare har varje anordnare kunnat ansöka om strategifinansiering var för sig. För år 2022 kunde endast en anordnare per utlyst temaområde ansöka om strategifinansiering. Den som beviljades finansiering kan sedan i sin tur, genom avtal, flytta finansieringen vidare till anordnare som är delaktiga i projekten. Optima är medaktör i två

temaområden. Under år 2022 har Optima erhållit 65 000 euro via huvudägaren till dessa temaområden. Dessa projekt pågår under hela år 2023.

Tilläggsfinansiering

Undervisnings- och kulturministeriet har också under år 2022 beviljat Optima totalt 832 680 euro i tilläggsfinansiering. Finansieringen har beviljats bl.a för behovsprövad höjning av basfinansiering för anställande av lärare och handledare samt för stödfunktioner inom undervisning och för försök kring förnyelse av utbildningsersättning till arbetsgivaren för personer under 20 år som saknar en andra stadiets utbildning och avlägger grundexamen via läroavtal.

Finansieringsbeslut

Information gällande studerandeår, prestationer och sysselsättning samlas in av undervisnings- och kulturministeriet via den nationella databasen Koski och via Statistikcentralen.

Övrig finansiering

Medlemskommunerna finansierar inte samkommunens drifts- eller investeringskostnader. Den övriga finansieringen av verksamheten år 2022 var 12,6 % (år 2021 13,2 %).

3.3 Finansieringsanalys och nyckeltal

FINANSIERINGSANALYS	2022	2021
1000 €		
Kassaflödet i verksamheten		
Årsbidrag	1 158	1 877
Extraordinära poster		
Korrektivposter	5	
Kassaflödet för investeringarnas del		
Investeringsutgifter	-520	-348
Försäljningsinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	14	
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	657	1 529
Kassaflödet för finansieringens del		
Förändringar i lånebeståndet	-1 200	-600
Ökning av långfristiga lån	0	
Minskning av långfristiga lån	-1 000	-400
Förändring av kortfristiga lån	-200	-200
Ökning av kortfristiga lån	0	
Förändringar i eget kapital		
Övriga förändringar av likviditeten	120	152
Förändringar av förvaltade medel och kapital	-1	0
Förändringar av omsättningstillgångar	115	137
Förändring av fordringar	121	-28
Förändring av räntefria skulder	-115	42
Kassaflödet för finansieringens del	-1 080	-448
Förändring av likvida medel	-423	1 081
Likvida medel 31.12	1 872	2 296
Likvida medel 1.1	2 296	1 215
FINANSIERINGSANALYSENS NYCKELTAL	2022	2021
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde under 5 år (1000 €)	1593	1517
Intern finansiering av investeringarna	223 %	540 %
Låneskötselbidrag	1,0	3,1
Likvida medel (1000 €)	2 296	1 215
Likviditet (kassadagar)	49	27

Finansieringsanalysen beskriver samkommunens totalekonomi. Penningströmmarna uppdelas i kassaflödet av den egentliga verksamheten och kassaflödet av finansiella händelser. Summan av dessa visar det totala kassaflödet. Ett positivt kassaflöde ökar samkommunens egna tillgångar.

Samkommunens **totala kassaflöde**, dvs. förändringen av kassamedel, var år 2022 -423 000 euro.

Investeringarnas interna finansieringsgrad, 223 %, visar att årsbidraget räckte till för att finansiera investeringarna.

Låneskötselbidraget uppgick till 1,0. Låneskötselbidraget visar om den interna finansieringen räcker till för räntor och amorteringar på främmande kapital. De internt tillförda medlen räcker till för skötseln av lånen om nyckeltalets värde är 1 eller större. Förmågan att sköta lånen är god när nyckeltalets värde överstiger 2, tillfredsställande när nyckeltalet är 1—2 och svag när nyckeltalets värde understiger 1.

Under år 2022 har inte några långfristiga lån upptagits.

Likviditeten uttrycks i kassadagar. Nyckeltalet anger hur många dagars kassautbetalningar som kan täckas med samkommunens likvida medel. Till likvida medel räknas finansiella värdepapper samt kassa- och banktillgodohavanden.

De likvida medlen vid årets slut var 424 000 euro lägre än året innan. Antalet likviditetsdagar vid årets slut var 49. Kommuncertifikatprogrammet (likviditetslån = kortfristigt lån) utnyttjades kontinuerligt vid olika tillfällen under årets gång.

Med hjälp av nyckeltalet **Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde under 5 år** för bokslutsåret och de fyra föregående åren kan man följa upp självfinansieringen av investeringar under en längre tid. Självfinansieringskravet uppfylls om det sammanräknade kassaflödet från de olika åren är positivt i bokslutet för det senast avslutade räkenskapsåret. Verksamhetens och investeringarnas sammanräknade kassaflöde från de olika åren bör inte konstant ligga på minus.

Samkommunens långfristiga lån 31.12.2021 består av lån på 1 300 000 euro från kommunfinans, upptagna för att finansiera samkommunens investeringar. De kortfristiga lånen 0,8 milj. euro innefattar likviditetslån 0,4 milj. euro via Nordea, samt 0,4 milj. euro från Keva och kommunfinans för investeringar.

BALANSENS NYCKELTAL	2022	2021
Soliditet (%) = (eget kapital + frivilliga reserveringar + avskrivningsdifferens) / (totalkapital - erhållna förskott)	78 %	73 %
Grundkapital (1000 €)	7 983	7 983
Grundkapitalandel (%) = grundkapital/ (totalt kapital - erhållna förskott)	37 %	34 %
Ackumulerat överskott (1000 €)	7 778	7 701
Relativ skuldsättningsgrad (%) = (främmande kapital - erhållna förskott) / verksamhetens inkomster	23,4 %	29,7 %
Lån och hyresansvar 31.12 =främmande kapital - (erhållna förskott + Leverantörsskulder + Resultatregleringar + Övriga skulder) + Hyresansvar	2 496	3 696
Lånestock (1000 €)	2 100	3 300
Egna lån för finansieringen av investeringar (1000 €)	1 300	2 300
Likviditetslån (1000 €)	400	600
Övriga kortfristiga lån (1000 €)	400	400
Lån som höjer grundkapital (kommunernas, 1000 €)	0	0

Med balansräkningens nyckeltal beskrivs finansieringsstrukturen i samkommunen, dvs. kapitalets fördelning mellan främmande kapital och eget kapital.

Soliditeten mäter samkommunens förmåga att bära underskott och dess kapacitet att klara av sina åtaganden på lång sikt.

Samkommunens soliditetsgrad är 78 %, vilket är 5 procentenheter bättre än året innan.

En genomsnittlig soliditetsgrad på 70 procent kan anses vara ett eftersträvarsvärt mål inom den kommunala ekonomin. En soliditetsgrad på 50 procent eller mindre innebär att kommunen har en betydande skuldbörda. I de samkommuner där det finns mycket medel att förmedla kan soliditeten vara betydligt lägre.

Den relativa skuldsättningsgraden, 23,4 %, visar hur stor del av driftintäkterna som skulle behövas för att betala tillbaka det främmande kapitalet. Nyckeltalet har förbättrats med 6,3 procentenheter jämfört med föregående år. Ju lägre värde nyckeltalet har, desto bättre möjligheter har samkommunen att klara av återbetalningen av skulder genom intern finansiering.

Grundkapitalets andel av balansens slutsumma var 37 % vid årets slut, och det **ackumulerade överskottet** ligger på 7,778 milj. euro efter att överskottet i resultaträkningen år 2022 har förts till balansen. Det ackumulerade överskottet ökar jämfört med det föregående året.

Akkumulerat överskott (underskott) utvisar i vilken mån samkommunen har ackumulerat överskott som kan användas under kommande år eller ackumulerat underskott som måste täckas under de kommande åren.

Med **lånestock** avses främmande kapital som samkommunen betalar ränta på. Samkommunens lånestock uppgår till 2,1 milj. euro, bestående av långfristiga lån från finansieringsinstitut (1,3 milj.), kortfristiga lån från finansieringsinstitut (0,4 milj.) och kassalån (0,4 milj. euro).

5 Totala inkomster och utgifter

INKOMSTER 1000 €			UTGIFTER 1000 €		
2022	2021		2022	2021	
Verksamhet			Verksamhet		
Verksamhetsintäkter	18 315	18 596	Verksamhetskostnader	17 010	16 560
Ränteintäkter	2	2	Räntekostnader	18	18
Övriga finansiella intäkter	2	3	Övriga finansiella kostnader	1	1
Extraordinära intäkter					
Korrektivposter	5				
Investeringar			Investeringar		
Inkomster från försäljning av tillgångar bland bestående aktiva	14		Investeringsutgifter	520	348
Finansieringsverksamhet			Finansieringsverksamhet		
Ökning av eget kapital	0	0	Förändring av långfristiga lån	1 000	400
			Minskning av kortfristiga lån	200	200
Totala inkomster	18 338	18 601	Totala utgifter	18 749	17 527

6 Kommunkoncernens verksamhet och ekonomi

6.1 Dotterbolaget OptimaPlus Ab

Koncernbokslutet har sammanställts av ett dotterbolag, OptimaPlus Ab. Bolaget ägs till 100 % av samkommunen.

Dotterbolaget styrs av koncerndirektiv samt av koncernledningen och de anvisningar denna ger. Koncerndirektivet godkändes av samkommunstämmen den 18.12.2018.

Samkommunstyrelsen har under år 2022 i bolagets styrelse representerats av Camilla Wikman och Sami Koskinen. Övriga styrelsemedlemmar har varit samkommunens rektor för utbildningstjänster Ann-May Pitkäkangas (styrelseordförande), rektorn för lärande Anna-Lena Forsman samt Fredrik Sandelin (Utvecklingsbolaget Concordia) som representant för arbetslivsorganisationerna.

Under 2022 har rektorn för Utbildningstjänster vid Optima, Ann-May Pitkäkangas, fortsatt som styrelseordförande för bolaget. Som styrelsens sekreterare för perioden 1.1 – 31.3.2022 har VD Rune Nyman fungerat och från 1.4 – 31.12.2022 har bolagets nuvarande VD Kaj Sandvik fungerat som styrelsens sekreterare.

Bolagets verksamhetsområde är att ordna och tillhandahålla arbetskraftspolitiska utbildningstjänster, trafik- och logistikrelaterade utbildningar samt övriga utbildnings- och konsulttjänster. Bolaget kan tillhandahålla andra arbetslivstjänster. Bolaget kan även äga, besitta och hyra ut fastigheter och lägenheter.

För verksamhetsåret 2022 hade bolaget stora förväntningar på försäljningen, aktiviteten och på utvecklingen av verksamheten.

Målsättningen för verksamheten var att bolaget igen skulle göra ett positivt resultat efter två svåra corona år. Bolaget hade gjort upp en socialmedia- och marknadsföringsstrategi för att på ett långsiktigt och strategiskt sätt kunna bygga upp varumärket och stärka positionen som en naturlig samarbetspartner för företag och organisationer.

Bolagets aktivitet och synbarhet för företagen och organisationer i regionen, i kombination med slopade restriktioner, gav en märkbar ökning i antalet kursdeltagare och kurser. Det fanns ett tydligt behov av att delta i kurser igen och deltagarna i olika kurser och utbildningar ville gärna kombinera kursdeltagandet med den helhetsupplevelse som OptimaPlus erbjuder kring kursdagen.

Bolaget utarbetade och startade nya Ledarskaps- och Välmåendeutbildningar i februari, samt O365, Datasäkerhetsutbildningar och Grunderna i arbetarskyddet under verksamhetsåret som gick.

Under året har bolaget kontinuerligt analyserat verksamheten mot de resultatmål som blivit uppställda för 2022. Bolagets resultatmål för 2022 var följande:

1. Vidareutveckla tekniken för obegränsad utbildning oberoende av kurs typ och restriktionstyper i samhället. 100% av våra tjänster skall kunna erbjudas som närutbildning, webskolning eller som hybridversion av dessa.

2. Utveckla marknadsföringen av våra produkter ekonomiskt hållbart via breddat användande av nätverk och sociala medier. Öka närheten till kunderna med 20%, verifierat via befintliga digitala analysverktyg.
3. Breddning av vårt kurssortiment främst inom kategorierna; ledarskap, digitalisering, säkerhetsskolningar och logistik.
4. Trygga verksamheten genom att måna om personalens välmående och motivation i arbetet.

Det kan konstateras att prestationerna för att uppnå resultatmålen har varit positiva och enligt slutanalysen som gjorts har bolaget uppnått resultatmålen för 2022.

Under verksamhetsåret har bolaget hållit 240 certifikatkurser, vilket är det högsta antalet under bolagets verksamhet. Ökningen från verksamhetsåret 2021 är +29%. Antalet personer som gått på certifikatkurser är 3681, vilket är en ökning med +45% från året innan. Deltagare/kurs blev därmed dryga 15 personer.

Dessutom har bolaget hållit två längre skräddarsydda ledarskapsakademier och en välmåendeakademi omfattande ca 5 – 8 månader.

Av NTM-centralen finansierade utbildningar har 33 personer under 2213 elevarbetsdagar, motsvarande 11,6 årsverken, vid OptimaPlus Ab genomgått anpassade, icke examensinriktade arbetskraftsutbildningar. Dessa fördelade sig på tre rekryteringsutbildningar och två arbetskraftsutbildningar.

Bolaget har under året haft två heltidsanställda kundansvariga och en egen utbildare, en utvecklingschef mellan 1.1 - 31.3 och en verkställande direktör på deltid (60%) mellan perioden 1.1 – 31.3.2022. Från perioden 1.4.2022 övergick Kaj Sandvik som VD för bolaget och Rune Nyman fortsatte (på deltid 60%) som sakkunnig i bolaget fram till pensioneringen den 12.8.2022. Vid räkenskapsperiodens slut hade bolaget fyra heltidsanställda. OptimaPlus Ab har dessutom köpt utbildar- och stödtjänster både från samkommunen och externt.

6.2 Koncernbokslutet med nyckeltal

6.2.1 Koncernresultaträkning

KOMMUNKONCERNENS RESULTATRÄKNING		
1.1.-31.12.2022	2022	2021
1000 euro		
Verksamhetens intäkter	18 889	18 896
Förändring av produktlager	-132	-145
Verksamhetens kostnader	-17 566	-16 909
Verksamhetsbidrag	1 191	1 842
Finansiella intäkter och kostnader	-16	-15
Ränteintäkter	2	2
Övriga finansiella intäkter	2	3
Räntekostnader	-19	-19
Övriga finansiella kostnader	-1	-1
Årsbidrag	1 176	1 828
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 160	-1 127
Avskrivningar enligt plan	-1 160	-1 127
Extraordinära poster	0	0
Extraordinära intäkter/kostnader	0	0
Räkenskapsperiodens resultat	15	700
Bokslutsdispositioner	79	79
Inkomstskatter		
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	95	780

KONCERNRESULTATRÄKNINGENS NYCKELTAL:		
Verksamhetsintäkter / verksamhetskostnader (%)	107,5 %	111,8 %
Årsbidrag / avskrivningar (%)	101,3 %	162,2 %

6.2.2 Koncernens finansieringsanalys

FINANSIERINGSANALYS FÖR SAMKOMMUNKONCERNEN		
	2022	2021
1000 €		
Kassaflödet i verksamheten		
Årsbidrag	1 176	1 828
Korrektivposter	5	
Kassaflödet för investeringarnas del		
Investeringsutgifter	-520	-348
Finansieringsandelar		
Försäljningsinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	14	
Extraordinära poster		
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	674	1 480
Kassaflödet för finansieringens del		
Förändringar i lånebeståndet	-1 200	-600
Minskning av långfristiga lån	-1 000	-400
Ökning av långfristiga lån		
Förändring av kortfristiga lån	-200	-200
Ökning av kortfristiga lån		
Förändringar i eget kapital		
Övriga förändringar av likviditeten	31	245
Förändringar av förv.medel o. kapital	-1	
Förändringar av oms.tillgångar	115	137
Förändring av fordringar	135	-62
Förändring av räntefria skulder	-218	169
Kassaflödet för finansieringens del	-1 169	-355
Förändring av likvida medel	-495	1 124
Likvida medel 31.12	1 964	2 459
Likvida medel 1.1	2 459	1 335

FINANSIERINGSANALYSENS NYCKELTAL		
	2022	2021
Intern finansiering av investeringar (%)	-226 %	-525 %
Låneskötselbidrag	1,0	3,0
Likviditet (kassadagar)	41	53

6.2.3 Koncernbalansräkning

KOMMUNKONCERNENS BALANSRÄKNING 31.12.2021					
AKTIVA	2022	2021	PASSIVA	2022	2021
1000 €					
A BESTÅENDE AKTIVA	19 035	19 694	A EGET KAPITAL	16 935	16 920
I Immateriella tillgångar	49	84	I Grundkapital	7 983	7 983
1 Immateriella rättigheter	49	84	V Överskott från tidigare år	8 858	8 158
II Materiella tillgångar	18 942	19 565	VI Räkenskapsperiodens över/under:	95	780
2 Byggnader	17 354	18 065			
3 Fasta konstruktioner och anlägg.	495	388	Minoritetsandelar		
4 Maskiner och inventarier	1 093	1 112			
5 Övriga materiella tillgångar					
6 Pågående nyanläggningar					
III Placeringar	44	44	B AVSKRIVNINGSDIFFERENS OCH RESERVER		
1 Aktier och andelar	44	44	1 Avskrivningsdifferens		
			2 Reserver		
B FÖRVALTADE MEDEL	566	660	D FÖRVALTAT KAPITAL	616	711
2 Donationsfondernas särskilda täckn.	566	660	2 Donationsfondernas kapital	616	711
C RÖRLIGA AKTIVA	2 532	3 201	E FRÄMMANDE KAPITAL	4 581	5 923
I Omsättningstillgångar	129	244	I Långfristigt	1 300	2 300
1 Material och förnödenheter	129	112	2 Lån från fin.institut o förs. anst.		
2 Varor under tillverkning		132	3 Lån från offentliga samf.	1 300	2 300
II Fordringar	439	498	II Kortfristigt	3 281	3 623
Fordringar, kortfristiga	439	498	2 Lån från fin.institut o förs. anst.	400	600
1 Kundfordringar	226	256	3 Lån från offentliga samfund	400	400
3 Övriga fordringar	132	158	5 Erhållna förskott	210	297
4 Resultatregleringar	81	85	6 Skulder till leverantörer	882	957
II Finansiella värdepapper			7 Övriga kortfristiga skulder	271	250
			8 Resultatregleringar	1 118	1 119
IV Kassa och bank	1 964	2 459			
	22 133	23 555		22 133	23 555

KONCERNBALANSRÄKNINGENS NYCKELTAL		
	2022	2021
Soliditet (%)	77,2 %	72,8 %
Relativ skuldsättningsgrad (%)	25,6 %	33,4 %
Koncernens lånestock 31.12. (1000 €)	2 100	3 300

7 Åtgärder som gäller räkenskapsperiodens resultat

Samkommunstyrelsens förslag till åtgärder som gäller räkenskapsperiodens resultat samt bokslutsdispositioner:

Räkenskapsperiodens resultat är 15 129,89 euro.

Efter minskning av avskrivningsdifferenserna, och beaktande av inkomstskatten bildas räkenskapsperiodens överskott enligt följande:

Räkenskapsperiodens resultat	15 129,89
Minskning av avskrivningsdifferenserna	79 434,64
Inkomstskatter	0,00
Räkenskapsperiodens överskott	94 564,53 €

Överskottet överförs till balanskontot "överskott från tidigare år".

Budgetutfallet

8 Redogörelse för driftsekonomin utfall och hur målen uppnåtts

8.1 Resultatområden och -ansvar

Direktör Max Gripenberg är utgående från kommunallagen och samkommunens förvaltningsstadga redovisningsskyldig för samkommunstyrelsen för samkommunens verksamhet och ekonomi.

Verksamheten är indelad i tre resultatområden:

- Samkommunens förvaltning, där direktören är ansvarig för fastighetstjänster och matproduktion medan förvaltnings- och personalchefen Mathias Kass är ansvarig för administrationen.
- Utbildningstjänster, ansvarig: rektor Ann-May Pitkäkangas
- Lärande, ansvarig: rektor Anna-Lena Forsman

Vid utvärderingen av budgetens utfall analyseras hur

- a) målsättningarna för verksamheten har uppfyllts
- b) hur de ekonomiska målsättningarna har uppfyllts

De ekonomiska målsättningarna, med andra ord budgetens utfall, visar verksamhetens alla kostnader och intäkter.

Verksamhetsbidraget är bindande mot stämman och visar resultatet av den egentliga verksamheten.

8.2 Utvärdering av utbildningsenheten Optimas ekonomi och verksamhet

Resultatområdena Utbildningstjänster och Lärande sammanfattas som utbildningsenheten Optima.

Resultatområdet Utbildningstjänster, innefattar funktionerna

- marknadsföring, information och kommunikation
- antagning och studier
- strategier och planering
- studerandeservice

Resultatområdet Lärande, innefattar alla utbildningar, fördelade på olika team.

UTBILDNINGSENHETEN OPTIMA	Bokslut	Budget	Bokslut	Avvik.
Budgetens utfall 2022	2021	2022	2022	
1000 €				
Verksamhetens intäkter	17 965	17 437	17 610	173
Finansiering av yrkesutbildning	16 133	15 984	16 012	28
Övriga intäkter	1 832	1 453	1 598	145
Förändring av produktlager	-145	-125	-132	-7
Verksamhetens kostnader	-12 437	-12 842	-12 699	143
Verksamhetsbidrag	5 384	4 470	4 779	309

8.3 Utvärdering av ekonomi och verksamhet för samkommunens förvaltning

- Resultatområdet Samkommunens förvaltning, innefattar funktionerna Administration, Ekonomi och personal, Fastighetstjänster samt Matproduktion och uthyrning.

Budgetens utfall 2022	Bokslut	Budget	Bokslut	Avvik.
SAMKOMMUNENS FÖRVALTNING	2021	2022	2022	
1000 €				
Verksamhetens intäkter				
Övriga intäkter	630	680	706	25
varav:				
* administration, ekonomi och personal	85	112	88	24
* fastighetstjänster	72	43	79	36
* matproduktion och uthyrning	473	525	538	13
Verksamhetens kostnader	-4 110	-4 053	-4 312	-259
varav:				
* administration, ekonomi och personal	-883	-948	-941	7
* fastighetstjänster	-2 189	-2 098	-2 260	-162
* matproduktion och uthyrning	-1 038	-1 007	-1 111	-104
Verksamhetsbidrag	-3 479	-3 373	-3 606	-233
Avskrivningar	-1 127	-1 160	-1 160	
Enhetens resultat	-4 606	-4 533	-4 766	-234

8.4 Utvärdering av övergripande mål

Optima har under året arbetat utgående från följande uppdrag och vision:

Vårt uppdrag är att

- Förbättra regionens yrkeskompetens, svara på kompetensbehoven, utveckla arbets- och näringslivet samt främja sysselsättningen.
- Erbjuder flexibla och effektiva utbildningar, som främjar avläggandet av examina och examensdelar.
- Ge möjlighet att påvisa yrkeskompetens oberoende av hur den förvärvats.
- Lära ut färdigheter för företagande och upprätthållande av arbets- och funktionsförmågan.
- Ordna utbildningar för studerande i behov av krävande särskilt stöd.
- Stöda livslångt lärande och yrkesutveckling samt studerandes utveckling till goda, harmoniska och bildade människor och samhällsmedlemmar.

Optimas uppdrag härleds utgående från lagen om yrkesutbildning 531/2017.

Vår vision 2030 är att

- Optima är med och gör regionen till den mest välmående och framgångsrika i landet.
- Optima erbjuder dig kompetens med hög kvalitet för din egen och arbetslivets framtid.
- Optima stärker sin position som en stark och ekonomiskt pålitlig utbildare och koncern genom ökat samarbete med övriga andra stadiet, tredje stadiet och närings- och arbetslivet.

Utgående från uppdraget, visionen, av ledningsgruppen gjord SWOT-analys samt de viktigaste kraven och förväntningarna från intressenterna ställdes följande övergripande mål för Optimas verksamhet år 2022. De övergripande målen styr resultatområdena och ansvarspersonerna fastställde prestationsmål för varje resultatmål. Här under redogörs för ledningsgruppens analys och vidtagna åtgärder för varje resultatmål.

Gällande resultatmål, för vilka angivits prestationsmål, finns redogörelse för såväl vidtagna åtgärder som analys. Gällande resultatmål, för vilka inga prestationsmål angivits, finns enbart redogörelse för analys.

Vision: Optima är med och gör regionen till den mest välmående och framgångsrika i landet

- **Resultatmål 2030:** Andelen studerande som har sysselsättning eller fortsätter med studier på tredje stadiet efter avlagd grundexamen är 90 %.
- **Resultatmål 2022:** Andelen studerande som har sysselsättning eller fortsätter med studier på tredje stadiet efter avlagd examen är 85 %,

Vidtagna åtgärder:

- För studieregisterprogrammen har tillsatts en Primus-Kurre-Wilma-utvecklingsgrupp, som följer utvecklingsbehov och säkrar informationskvalitet kontinuerligt.
- PUK:ens (personlig utvecklingsplan för kunnande) struktur har utvecklats.
- Utvecklad information och instruktion för att stärka användarnas tekniska kunnande.
- Ökad användarvänlighet i PUK har skapat bättre förutsättningar för att alla studerande har en tydlig karriärplan.
- Fortbildning i PUK-användning inom ramen för konceptet We learn for life (nationellt utvecklingsprojekt).
- Genomgång av finansieringsbeslut och dess koppling till arbetsmomenten i PUK.
- Sammanställningsrapport över uppgjorda karriärplaner till PowerBI för förmän och eNotifikation till PH (personliga handledaren) har utvecklats och tagits i bruk.

Analys:

- Andelen studerande som avlagt examen eller examensdel 1.1-31.12.2021 och har sysselsättning eller studier på tredje stadiet är 86,4 % den 31.12.2022. Data baserar sig på officiell statistik från 31.12.2020.
 - Resultatmålet 2022 har uppnåtts.
- **Resultatmål 2030:** Andelen miljömässigt kunniga personal och studerande är minst 80 %
 - **Resultatmål 2022:** Andelen miljömässigt kunniga personal och studerande är minst 50 %

Vidtagna åtgärder:

- Alla studerande har fått en 2 h introduktion i Optimas hållbarhets- och miljöarbete fr.o.m. hösten 2022. Introduktionen kompletterar den obligatoriska kursen Främjande av hållbar utveckling (1 kp).
- Utarbetats en introduktion till Optimas miljöarbete, som stöd även utarbetats en filmpresentation.
- Miljötest genomförts (Webropol) för första, andra och tredje årets studerande samt för läroavtalsstuderande.

Analys:

- 66,7 % (439/658) studerande har godkänt resultat i miljötestet.
- Poängmedeltal för frågan "Jag fick färdigheter att arbeta inom min bransch enligt principen för hållbar utveckling" i den nationella studeranderesponsens slutenkät är under perioden 1.7.2022-30.6.2023 per 31.12.2022 4,23, vilket är ett bra resultat.
- Resultatmålet 2022 har uppnåtts.

Vision: Optima erbjuder dig kompetens med hög kvalitet för din egen och arbetslivets framtid.

- **Resultatmål 2030:** Andelen studerande som lyckas förvärva den yrkesskicklighet de eftersträvar inom utsatt tid är 90 %.
- **Resultatmål 2022:** Andelen studerande som lyckas förvärva den yrkesskicklighet de eftersträvar inom utsatt tid är 80 %.

Vidtagna åtgärder:

- Närvarofrämjande verksamhetssätt för studerande har utvecklats i kombination med tydligare regler för och snabbare konsekvenser vid frånvaro, t.ex. gällande komplettering av kunskande och studiernas framskridande som komplettering till manualen Hantering av frånvaro och ändring av målsättning.
- eNotifikation ger larm vid 20 pass, vilket underlättar genomgång och analys av orsak. Har lett till ökat förebyggande arbete för att främja närvaro. Rutin vid hantering av frånvaro utgående från orsak.
- Anställning av utbildningscoach.
- Genomgång och åtgärdsplan för läroavtalsstuderandes förlängning av studierättstid.
- Avbrottsprocenten 31.12.2022 var 2,4.

Analys:

- Andelen utexaminerade (hel- eller delexamen) av de studerande som enligt fastställd studietid planeras bli klara aktuellt år är 78,8 %.
- Resultatmålet 2022 har inte uppnåtts.

Resultatmål 2030: Nöjda samarbetsparter bland arbetsgivarna i Optimas verksamhetsområde, poängmedeltalet för arbetslivsresponsenkäten minst 4.

Resultatmål 2022: Nöjda samarbetsparter bland arbetsgivarna i Optimas verksamhetsområde, poängmedeltalet för arbetslivsresponsenkäten minst 3,5.

Vidtagna åtgärder:

- Studerande erbjuds i nära samarbete med arbetslivet rätt handledning, rätt miljö för inläring och rätt nivå på inläring för att komma vidare i studierna, bl.a. genom kvalitetssäkring av GEM-kursen (gemensamma ämnen) Att verka i arbetslivet (2 kp). Kursen utarbetad och genomförd.
- Tillvägagångssätt och rutiner har utvecklats med hjälp av kontinuerlig uppföljning av resultatet från arbetslivsresponsen i utvecklingsforumet för Lärande och Utbildningstjänster.
- Fortbildning gällande modulens Respons och utveckling har utvecklats inom konceptet We learn for life.
- Gemensamma forum med arbetslivet har genomförts: OptiCareer Day, Arbetslivsarenan.

- På hemsidan har utarbetats en digital plattform för arbetslivet till vilken arbetslivet inför lediga LiA-platser (lärande i arbetslivet).

Analys:

- Poängmedeltalet för arbetsplatsenkäten, som togs i bruk 1.7.2022 är för uppföljningsperioden 1.7-31.8.2022 3,94.
 - Resultatmålet 2022 har uppnåtts.
- **Resultatmål 2030:** Studerandenas delaktighet i utvecklingen av utbildningarna är en naturlig del av utvecklingsprocesserna. Varje studerande har en uppgjord och uppdaterad karriärplan. Poängmedeltal för frågan *Jag hade möjlighet att delta i läroanstaltens verksamhet och utveckling om jag ville* i den nationella studeranderesponsens slutenkät, ska vara minst 4,5.
 - **Resultatmål 2022:** Studerandenas delaktighet i utvecklingen av utbildningarna är en naturlig del av utvecklingsprocesserna. Varje studerande har en uppgjord och uppdaterad karriärplan. Poängmedeltal för frågan *Jag hade möjlighet att delta i läroanstaltens verksamhet och utveckling om jag ville* i den nationella studeranderesponsens slutenkät, ska vara minst 4.

Vidtagna åtgärder:

- Inom ramen för studerandekompanjonskapsavtalet finns utarbetad en verksamhetsplan för 2022-2023 med tyngdpunktsområdena trygg och trivsam skolmiljö samt studerandes välmående och hälsa.
- Optima har som första svenskspråkiga yrkesutbildningsanordnare inom andra stadiet yrkesutbildning gått med i förbundet Hem och skola och har grundat en Hem och skola-förening.

Analys:

- Poängmedeltal för frågan *Jag hade möjlighet att delta i läroanstaltens verksamhet och utveckling om jag ville* i den nationella studeranderesponsens slutenkät för uppföljningsperioden 1.7.2022-30.6.2023 är per 31.12.2022 3,66.
- Resultatmålet 2022 har inte uppnåtts.

Vision: Optima stärker sin position som en stark och ekonomiskt pålitlig utbildare och koncern genom ökat samarbete med övriga andra stadiet, tredje stadiet och närings- och arbetslivet.

- **Resultatmål 2030:** Ett positivt ekonomiskt verksamhetsresultat som ger marginaler för nya utbildningssatsningar.
- **Resultatmål 2022:** Verksamhetsresultatet möjliggör nya utbildningssatsningar.

Vidtagna åtgärder:

- Fastighetsbesiktning av Optima-ägda byggnader har genomförts som grund för investerings- och driftsplanen för underhåll av samkommunens fastigheter.

- Beslut att 10-årsplan för behov av åtgärder utgående från fastighetsbesiktningen görs.
- Grundexamen inom konstindustri (krävande särskilt stöd) erbjuds inte via GEA (gemensam ansökan)
- Grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning, kompetensområde Ledare för ungdomar och gemenskaper erbjuds inte via GEA (gemensam ansökan) utan enbart som läroavtalsutbildning.
- Upphandling av försäkringar (gällande från 2022) och utskriftssystem inklusive apparatur.
- Grundexamen i logistik erbjöds via gemensam ansökan 2022
- Investering i solpaneler vid Optima Lannäslund.

Analys:

- Räkenhetsperiodens överskott är 77 100 €.
 - Resultatmålet 2022 har uppnåtts.
- **Resultatmål 2030:** Optima ordnar utbildning i Österbotten och krävande särskilt stöd på svenska i Finland.
 - **Resultatmål 2022:** Optima utarbetar strategiska målsättningar för andra stadiets utbildning 2030.

Vidtagna åtgärder:

- I enlighet med den utbildningspolitiska redogörelsen har Optimas ledningsgrupp analyserat verksamhetsformerna och påbörjat utarbetande av strategier för att svara på framtida utmaningar i arbetslivet och samhället.
- Optima samkommun har bjudit in medlem i styrgruppen för Undervisnings- och kulturministeriets utvecklingsprojekt för att utveckla utbildningen på andra stadiet. Utgående från den diskussionen och kommande regeringsprogram samt diskussioner med ägarkommunerna formas de framtida strategiska linjedragningarna för utbildningen på andra stadiet på svenska i Finland.
- Optima har bevakat pågående reform gällande överföring av TE-tjänster till kommunerna.

Analys:

- Arbetet med utarbetande av strategiska målsättningar för andra stadiets utbildning 2030 har påbörjats.
 - Resultatmålet 2022 har inte uppnåtts.
- **Resultatmål 2030:** Planlagd kompetens- och behörighetshöjning för våra personalgrupper gällande framtidens arbetsliv, samarbete med andra utbildningsanordnare, internationalisering, arbetssäkerhet och miljökunskande (mäts med hjälp av en uppdaterad version av 5.5 Mål och kompetensutveckling i Sympa).
 - **Resultatmål 2022:** Stärka personalens branschkunskande och systematisera arbetslivssamarbetet. Uppnå årsvis målsättning i projektet "Lärarnas arbetslivsperioder".

Vidtagna åtgärder:

- Avtal och förutsättningar för genomförande av "Lärarnas arbetslivsperioder" klara.
- Anvisningar till förman att i samband med genomförande av utvecklingssamtal skall varje personal har utarbetad och planlagd kompetens- och behörighetshöjning gällande eget kompetensområde, framtidens arbetsliv, samarbete med andra utbildningsanordnare, internationalisering, arbetssäkerhet och miljökunskande. Kompetensutvecklingsplanen görs för en 2-års period och omfattar minst 2 av 6 teman i resultatområdet.
- All personal har kunnat ta del av webropol-undersökning gällande miljökunskande.
- Kompetensutveckling i hållbarhet och miljökunskande har ordnats inom ramen för utvecklingsprojektet VASKI: 1 dag för förman, föreläsning i hållbarhet för hela personalen.

Analys:

- 58/238 har i Sympa en utarbetad kompetensutvecklingsplan för 2 år.
- 222/238 genomförda utvecklingssamtal. Personal som inte haft utvecklingssamtal har antingen anställts augusti eller senare eller varit frånvarande under största delen av året.
- 165/238 har individuella mål införda i Sympa.
- Resultatmålet 2022 har inte uppnåtts.

8.5 Resultaträkningsdelens utfall

Tabellen visar hur samkommunens budget förverkligades 2022. Budgeten för år 2022 utgick från ett överskott på 1 634 €.

BUDGETENS UTFALL SAMKOMMUNEN	Bokslut 2021	Budget 2022	Bokslut 2022	Avvik.
1000 €				
Verksamhetens intäkter	18 596	18 117	18 315	198
Finansiering av yrkesutbildning	16 133	15 984	16 012	28
Övriga intäkter	2 462	2 133	2 303	170
Förändring av produktlager	-145	-125	-132	
Verksamhetens kostnader	-16 560	-16 895	-17 010	-116
Verksamhetsbidrag	1 891	1 097	1 173	76
Finansiella intäkter och kostn.	-14	-15	-15	
Årsbidrag	1 877	1 082	1 158	76
Avskrivningar	-1 127	-1 160	-1 160	
Räkenskapsperiodens resultat	750	-78	-2	75
Ökning/minskning av avskr.diff.	79	79	79	
Extraordinära poster				
Extraordinära intäkter				
Räkenskapsperiodens överskott/underskott	829	2	77	75

Budgetjämförelse, intäkterna:

1000 €	BU-22	BS-22	differens	diff. %
Statsandelar	15 984	16 012	28	1,0 %
Övriga försäljningsintäkter	1 248	1 291	43	1,0 %
Avgiftsintäkter	58	54	-4	0,9 %
Understöd och bidrag	548	624	76	1,1 %
Övriga intäkter	279	334	55	1,2 %
	18 117	18 315	198	1,0 %

Förändringen i produktlager.

1000 €	BU-22	BS-22	differens	diff. %
Förändring i lager	-125	-132	-7	1,1 %

Budgetjämförelse, kostnaderna:

1000 €	BU-22	BS-22	differens	diff. %
Löner och arvoden	9 683	9 386	297	1,0 %
Personalbikostnader	2 244	2 166	78	1,0 %
Köp av tjänster	1 971	2 151	-180	1,1 %
Köp av material	2 192	2 406	-214	1,1 %
Understöd och bidrag	68	65	3	1,0 %
Övriga verksamhetskostnader	737	836	-99	1,1 %
	16 895	17 010	-115	1,0 %

Samkommunens verksamhetsbidrag på 1 173 000 euro blev 76 000 euro bättre än det budgeterade. Verksamhetsbidraget täcker 100 % av avskrivningarna och de finansiella posterna.

De finansiella posterna uppgick till -15 000 euro. Den allmänna räntenivån började stiga under året framförallt under den senare halvan.

Avskrivningarna uppgick till 1 160 000 euro, vilket är i linje med det budgeterade.

8.6 Investeringsdelens utfall

INVESTERINGAR	Budget 2022	Bokslut 2022	under(+) / över(-) budgeten
Samkommunens förvaltning			
varav:			
- Placeringar	2 000	0	2 000
- Fastigheter	245 000	195 972	49 028
- Maskiner och inventarier	400 000	324 149	75 851
- Övrigt	0	0	0
OPTIMA TOTALT	647 000	520 121	126 879

Några genomförda investeringar:

- Lastbil, logistik
- Kōrsimulator, logistik
- Svarvar, maskin&metall
- Dränering, Nykarleby
- Fastigheten, Trädgårdsgatan

8.7 Finansieringsdelens utfall

FINANSIERINGSBUDGETENS UTFALL	Budget	Bokslut	Avvik.
1000 €	2022	2022	
Kassaflödet i verksamheten			
Årsbidrag	1 082	1 158	76
Korrektivposter		5	
Kassaflödet för investeringarnas del			
Investeringsutgifter	-647	-520	127
Försäljningsinkomster bland bestående aktiva		14	
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	435	657	222
Kassaflödet för finansieringens del			
Förändringar i lånebeståndet	-400	-1 200	-249
Ökning av långfristiga lån	0		
Minskning av långfristiga lån	-400	-1 000	
Förändring av kortfristiga lån		-200	
Ökning av kortfristiga lån			
Förändringar i eget kapital			
Övriga förändringar av likviditeten	175	120	273
Kassaflödet för finansieringens del	-225	-1 080	24
Förändring av likvida medel	210	-423	676

8.8 Bindande poster

BINDANDE POSTER	Budget	Bokslut	Avvik.
1000 €	2022	2022	
Bindande mot samkommunstämmen			
Samkommunens förvaltning			
Verksamhetsbidrag	-3 498	-3 606	-108
Investeringar	647	520	-127
Utbildningsverksamheten			
Verksamhetsbidrag	4 595	4 779	184

Samkommunens förvaltning har ett verksamhetsbidrag som är 108 000 euro bättre än budgeterat.

Utbildningsverksamheten har ett verksamhetsbidrag som är 184 000 euro bättre än det budgeterade.

8.9 Sammandrag av utfallet

SAMKOMMUNENS EKONOMI	Bokslut	Bokslut	Bokslut
2020-2022, SAMMANDRAG	2020	2021	2022
Finansiering av yrkesutbildning (1000 €)	15 282	16 133	16 012
Förverkligade studerandeår	1 252	1 219	1294
Avlagda examina	491	460	442
Verksamhetens intäkter totalt (1000 €)	17 011	18 596	18 315
Verksamhetens kostnader (1000 €)	-15 148	-16 560	-17 010
Verksamhetsbidrag (1000 €)	1 904	1 891	1 173
Årsbidrag (1000 €)	1 891	1 877	1 158
Resultat (1000 €)	769	750	-2
Över-/underskott (1000 €)	848	829	77
Likviditet (antal dagar)	26	27	49
Grundkapital (1000 €)	7 983	7 983	7 983
Egna långfristiga lån för investeringar (1000 €)	2 700	2 300	1 300
Skuldsättningsgrad 1	16 %	12 %	7 %
Lån som höjer grundkap. (kommunernas, 1000 €)	0	0	0
Främmande kapital totalt (1000 €)	2 700	2 300	1 300
Skuldsättningsgrad 2 (alla lån)	16 %	12 %	7 %
Soliditet	71 %	73 %	78 %
Investeringar (1000 €)	3 729	348	520

9 Bokslutskalkyler

9.1 Resultaträkning

1.1. - 31.12.2022	2022	2021
Verksamhetsintäkter	18 315 391,29	18 595 617,69
Statsandelar	16 012 000,00	16 133 316,00
Försäljningsintäkter	1 290 583,12	1 235 472,95
Avgiftsintäkter	54 001,62	73 504,50
Understöd och bidrag	624 149,62	809 750,13
Övriga verksamhetsintäkter	334 656,93	343 574,11
Förändring av produktlager	-131 807,14	-144 744,86
Verksamhetens kostnader	-17 010 392,18	-16 559 707,53
Personalkostnader	-11 551 893,13	-11 556 375,14
Löner och arvoden	-9 385 534,55	-9 349 693,32
Lönebikostnader	-2 166 358,58	-2 206 681,82
Pensionskostnader	-1 830 629,92	-1 818 030,82
Övriga lönebikostnader	-335 728,66	-388 651,00
Köp av tjänster	-2 150 913,43	-1 843 944,81
Material, förnödenheter och varor	-2 405 996,65	-2 334 378,52
Understöd och bidrag	-65 208,85	-55 544,15
Övriga verksamhetskostnader	-836 380,12	-769 464,91
Verksamhetsbidrag	1 173 191,97	1 891 165,30
Finansiella intäkter och kostnader	-15 077,70	-14 225,19
Ränteintäkter	1 937,57	2 044,56
Övriga finansiella intäkter	2 078,13	2 869,99
Räntekostnader	-18 144,01	-18 097,42
Övriga finansiella kostnader	-949,39	-1 042,32
Årsbidrag	1 158 114,27	1 876 940,11
Avskrivningar enligt plan	-1 160 421,59	-1 127 057,70
Extraordinära poster		
Extraordinära intäkter		
Räkenskapsperiodens resultat	-2 307,32	749 882,41
Ökn./minskn. av avskrivn.differens	79 434,64	79 434,64
Räkenskapsperiodens överskott/underskott	77 127,32	829 317,05

9.2 Finansieringsanalys

FINANSIERINGSANALYS	2022	2021
Kassaflödet i verksamheten		
Årsbidrag	1 158 114,27	1 876 940,11
Extraordinära poster		
Korrektivposter	5 422,35	
Kassaflödet för investeringarnas del		
Investeringsutgifter	-520 120,84	-347 896,52
Försäljningsinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	13 577,65	
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	656 993,43	1 529 043,59
Kassaflödet för finansieringens del		
Förändringar i lånebeståndet	-1 200 000,00	-600 000,00
Ökning av långfristiga lån	0,00	0,00
Minskning av långfristiga lån	-1 000 000,00	-400 000,00
Förändring av kortfristiga lån	-200 000,00	-200 000,00
Ökning av kortfristiga lån	0,00	0,00
Förändringar i eget kapital		
Övriga förändringar av likviditeten	119 507,30	151 525,38
Förändringar av förv.medel o. kapital	-1 000,00	0,00
Förändringar av oms.tillgångar	114 980,34	137 068,26
Förändring av fordringar	120 736,75	-27 865,17
Förändring av räntefria skulder	-115 209,79	42 322,29
Kassaflödet för finansieringens del	-1 080 492,70	-448 474,62
Förändring av likvida medel	-423 499,27	1 080 568,97
Likvida medel 31.12	1 872 383,85	2 295 883,12
Likvida medel 1.1	2 295 883,12	1 215 314,15

9.3 Balansräkning

AKTIVA 31.12.2022	2022	2021
A BESTÅENDE AKTIVA	19 084 536,22	19 743 836,97
I Immateriella tillgångar	48 859,74	84 411,29
1 Immateriella rättigheter	48 859,74	84 411,29
II Materiella tillgångar	18 941 639,49	19 565 388,69
1 Markområden		
2 Byggnader	17 354 304,51	18 065 364,34
3 Fasta konstruktioner och anläggningar	494 743,19	388 214,72
4 Maskiner och inventarier	1 092 591,79	1 111 809,63
5 Övriga materiella tillgångar		
6 Pågående nyanläggningar		
III Placeringar	94 036,99	94 036,99
1 Aktier och andelar	94 036,99	94 036,99
B FÖRVALTADE MEDEL	566 260,99	659 941,41
2 Donationsfondernas särskilda täckn.	566 260,99	659 941,41
C RÖRLIGA AKTIVA	2 389 730,90	3 048 947,26
I Omsättningstillgångar	128 654,33	243 634,67
1 Material och förnödenheter	128 654,33	111 827,53
2 Varor under tillverkning	0,00	131 807,14
II Fordringar	388 692,72	509 429,47
Långfristiga fordringar	0,00	0,00
2 Statsandelsfordringar	0,00	0,00
Fordringar, kortfristiga	388 692,72	509 429,47
1 Kundfordringar	192 328,22	285 010,24
2 Lånefordringar		
3 Övriga fordringar	131 743,96	157 628,03
4 Resultatregleringar	64 620,54	66 791,20
III Finansiella värdepapper		
2 Placeringar i penningmarknadsinstr.		
IV Kassa och bank	1 872 383,85	2 295 883,12
	22 040 528,11	23 452 725,64

PASSIVA 31.12.2022	2022	2021
A EGET KAPITAL	15 760 902,55	15 683 775,23
I Grundkapital	7 982 660,30	7 982 660,30
V Överskott från tidigare år	7 701 114,93	6 871 797,88
VI Räkenskapsperiodens överskott/underskott	77 127,32	829 317,05
B AVSKRIVNINGSDIFFERENS OCH RESERVER	1 166 327,76	1 245 762,40
1 Avskrivningsdifferens	1 166 327,76	1 245 762,40
D FÖRVALTAT KAPITAL	616 353,09	711 033,51
2 Donationsfondernas kapital	616 353,09	711 033,51
E FRÄMMANDE KAPITAL	4 496 944,71	5 812 154,50
I Långfristigt	1 300 000,00	2 300 000,00
2 Lån från fin.institut och försäkringsanstalter	0,00	0,00
3 Lån från offentliga samf.	1 300 000,00	2 300 000,00
II Kortfristigt	3 196 944,71	3 512 154,50
2 Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	400 000,00	600 000,00
3 Lån från offentliga samfund	400 000,00	400 000,00
5 Erhållna förskott	209 933,06	297 143,61
6 Skulder till leverantörer	869 718,55	910 750,29
7 Övriga kortfristiga skulder	235 080,46	218 827,30
8 Resultatregleringar	1 082 212,64	1 085 433,30
	22 040 528,11	23 452 725,64

9.4 Koncernens resultaträkning

SAMKOMMUNKONCERNENS RESULTATRÄKNING		
1.1.-31.12.2022	2022	2021
Verksamhetens intäkter	18 889 100,00	18 895 890,43
Förändring av produktlager	-131 807,14	-144 744,86
Verksamhetens kostnader	-17 565 935,98	-16 909 055,40
Verksamhetsbidrag	1 191 356,88	1 842 090,17
Finansiella intäkter och kostnader	-15 805,40	-14 550,91
Ränteintäkter	2 178,06	2 275,53
Övriga finansiella intäkter	2 078,13	2 869,99
Räntekostnader	-19 112,20	-18 654,11
Övriga finansiella kostnader	-949,39	-1 042,32
Årsbidrag	1 175 551,48	1 827 539,26
Avskrivning och nedskrivningar	-1 160 421,59	-1 127 057,70
Avskrivningar enligt plan	-1 160 421,59	-1 127 057,70
Extraordinära poster	0,00	0,00
Extraordinära intäkter	0,00	0,00
Räkenskapsperiodens resultat	15 129,89	700 481,56
Bokslutsdispositioner	79 434,64	79 434,64
Inkomstskatter	0,00	
Räkenskapsperiodens överskott	94 564,53	779 916,20

9.5 Koncernens finansieringsanalys

FINANSIERINGSANALYS FÖR SAMKOMMUNKONCERNEN	2022	2021
Kassaflödet i verksamheten		
Årsbidrag	1 175 551,48	1 827 539,26
Korrektivposter	5 422,35	
Kassaflödet för investeringarnas del		
Investeringsutgifter	-520 120,84	-347 896,52
Finansieringsandelar		
Försäljningsinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	13 577,65	
Extraordinära poster		
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	674 430,64	1 479 642,74
Kassaflödet för finansieringens del		
Förändringar i lånebeståndet	-1 200 000,00	-600 000,00
Minskning av långfristiga lån	-1 000 000,00	-400 000,00
Ökning av långfristiga lån	0,00	0,00
Förändring av kortfristiga lån	-200 000,00	-200 000,00
Ökning av kortfristiga lån	0,00	0,00
Förändringar i eget kapital	0,00	0,00
Övriga förändringar av likviditeten	30 635,82	244 688,14
Förändringar av förvaldade medel och kapital	-1 000,00	0,00
Förändringar av omsättningstillgångar	114 980,34	137 068,26
Förändring av fordringar	134 701,78	-61 640,29
Förändring av räntefria skulder	-218 046,30	169 260,17
Kassaflödet för finansieringens del	-1 169 364,18	-355 311,86
Förändring av likvida medel	-494 933,54	1 124 330,87
Likvida medel 31.12	1 964 249,95	2 459 183,49
Likvida medel 1.1	2 459 183,49	1 334 852,61

9.6 Koncernens balansräkning

AKTIVA	2022	2021
A BESTÅENDE AKTIVA	19 034 536,22	19 693 836,97
I Immateriella tillgångar	48 859,74	84 411,29
1 Immateriella rättigheter	48 859,74	84 411,29
II Materiella tillgångar	18 941 639,49	19 565 388,69
2 Byggnader	17 354 304,51	18 065 364,34
3 Fasta konstruktioner och anlägg.	494 743,19	388 214,72
4 Maskiner och inventarier	1 092 591,79	1 111 809,63
5 Övriga materiella tillgångar	0,00	0,00
6 Pågående nyanläggningar	0,00	0,00
III Placeringar	44 036,99	44 036,99
1 Aktier och andelar	44 036,99	44 036,99
B FÖRVALTADE MEDEL	566 260,99	659 941,41
2 Donationsfondernas särskilda täckn.	566 260,99	659 941,41
C RÖRLIGA AKTIVA	2 532 088,08	3 200 913,69
I Omsättningstillgångar	128 654,33	243 634,67
1 Material och förnödenheter	128 654,33	111 827,53
2 Varor under tillverkning	0,00	131 807,14
II Fordringar	439 183,80	498 095,53
Fordringar, kortfristiga	439 183,80	498 095,53
1 Kundfordringar	226 200,66	255 615,93
3 Övriga fordringar	131 743,96	157 628,03
4 Resultatregleringar	81 239,18	84 851,57
III Finansiella värdepapper	0,00	0,00
IV Kassa och bank	1 964 249,95	2 459 183,49
	22 132 885,29	23 554 692,07

PASSIVA	2022	2021
A EGET KAPITAL	16 935 312,67	16 920 182,78
I Grundkapital	7 982 660,30	7 982 660,30
V Överskott från tidigare år	8 858 087,84	8 157 606,28
VI Räkenskapsperiodens över/underskott	94 564,53	779 916,20
Minoritetsandelar		
B AVSKRIVNINGSDIFFERENS	0,00	0,00
OCH RESERVER		
1 Avskrivningsdifferens	0,00	0,00
D FÖRVALTAT KAPITAL	616 353,09	711 033,51
2 Donationsfondernas kapital	616 353,09	711 033,51
E FRÄMMANDE KAPITAL	4 581 219,53	5 923 475,78
I Långfristigt	1 300 000,00	2 300 000,00
2 Lån från fin.institut o förs. anstalter		
3 Lån från offentliga samf.	1 300 000,00	2 300 000,00
II Kortfristigt	3 281 219,53	3 623 475,78
2 Lån från fin.institut o förs. anstalter	400 000,00	600 000,00
3 Lån från offentliga samfund	400 000,00	400 000,00
5 Erhållna förskott	209 933,06	297 143,61
6 Skulder till leverantörer	882 189,30	957 046,33
7 Övriga kortfristiga skulder	271 280,88	250 094,12
8 Resultatregleringar	1 117 816,29	1 119 191,72
	22 132 885,29	23 554 692,07

10 Noter till bokslutet

10.1 Noter angående tillämpade bokslutsprinciper

Värdering av materiella och immateriella tillgångar

Materiella och immateriella tillgångar bland bestående aktiva har upptagits i balansräkningen enligt anskaffningsutgift minskad med avskrivningar enligt plan.

Planavskrivningarna har beräknats utgående från den av samkommunfullmäktige i december 2012 fastställda avskrivningsplanen.

Värdering av placeringar

Placeringar bland bestående aktiva har upptagits i balansräkningen till anskaffningsutgift eller sannolikt överlåtelsevärde.

Värdering av omsättningstillgångar

Varor under tillverkning har upptagits i balansräkningen till ett värde som motsvarar förverkligade kostnader.

Värdering av finansieringstillgångar

Finansiella värdepapper har upptagits i balansräkningen till anskaffningsutgiften eller till ett lägre sannolikt överlåtelsepris

Periodiseringsprinciper

Intäkter och utgifter har tagits upp i resultaträkningen på prestationsbasis.

10.2 Noter angående upprättandet av koncernbokslutet

Koncernbokslutets omfattning

I koncernbokslutet har ett dottersamfund sammanställts.

Interna transaktioner

Koncernsamfundets fordringar och skulder har eliminerats.
Väsentliga interna bidrag som ingår i bestående aktiva har eliminerats.

Avskrivningsdifferens och reserver

I koncernens balansräkning har avskrivningsdifferensen intagits under eget kapital.

Internt innehav

Samkommunens och dottersamfundets interna innehav har eliminerats enligt parivärdemetoden.

Minoritetsandelar

Minoritetsandelarna har avräknats från koncernens över- och underskott i koncernresultaträkningen samt från koncernens eget kapital i koncernbalansen.

Korrigerings- och avskrivningsprinciper enligt plan

Inga korrigerings- och avskrivningsprinciper i restvärden har gjorts eftersom dottersamfundet inte har gjort avskrivningar.

Avvikande värderings- och periodiseringsprinciper och -metoder

Samma värderings- och periodiseringsprinciper har följts vid upprättandet av koncernbokslutet som vid upprättandet av bokslutet för samkommunen.

10.3 Noter till resultaträkningen

10.3.1 Samkommunens verksamhetsintäkter

Specifikation av verksamhetsintäkter (1000 €)	Koncernen		Samkommunen	
	2022	2021	2022	2021
Finansiering av yrkesutbildning	16 012	16 133	16 012	16 133
Övriga försäljningsintäkter	2 099	1 738	1 291	1 236
Avgiftsintäkter	54	73	54	73
EU-understöd	387	534	387	534
Övriga bidrag och understöd	237	276	237	276
Övriga verksamhetsintäkter	100	142	335	344
Samkommunens verksamhetsintäkter totalt	18 889	18 896	18 315	18 596

10.3.2 Verksamhetsintäkter per resultatområde

Externa intäkter totalt (finansiella intäkter och statsandelar ingår ej)		
	2022	2021
1000 €		
Lärande	1046	1332
Utbildningstjänster	551	501
Samkommunens förvaltning = administration, fastighetstjänster- och matproduktion/uthyrning	706	630
Totalt	2 303	2 463

10.3.3 Fördelning av den statliga finansieringen

Den interna fördelningen av den av statsrådet fastställda finansieringen för samkommunen:

	2022
Utbildningsenheten Optima: resultatområdet Lärande	16 012 000
Totalt	16 012 000

10.3.4 Specifikation av köpta tjänster

Köpta tjänster	2022	2021
€		
Köp av kundtjänster	2 057 019	1 766 656
Köp av övriga tjänster	93 894	77 289
Totalt	2 150 913	1 843 945

10.3.5 Specifikation av planavskrivningar

Bestående aktiva	Grunderna för avskrivning enligt plan och avskrivningsmetoder fastställda av fullmäktige 17.12.2012	Avskrivningstider fastställda av styrelsen 18.12.2013
Immateriella tillgångar		
Övriga utgifter med lång verkningstid		
ADB-program	Lineär 2-5 år	5 år
Materiella tillgångar		
Byggnader		
Förvaltnings- och institutionsbyggnader:		
* av sten	Lineär 20-40 år	40 år
* av trä	Lineär 20-40 år	20 år
Fabriks- och produktionsbyggnader	Lineär 20-30 år	20 år
Ekonomibyggnader	Lineär 10-20 år	20 år
Fasta konstruktioner och anordningar		
Gator, vägar, torg och parker	Lineär 15-20 år	20 år
Övriga fasta maskiner, konstruktioner och anordningar	Lineär 10-15 år	15 år
Maskiner och inventarier		
Övriga transportmedel	Lineär 4-7 år	5 år
Övriga tunga maskiner	Lineär 10-15 år	15 år
Övriga lätta maskiner	Lineär 5-10 år	5 år
Övriga anordningar och inventarier	Lineär 3-5 år	5 år
Djurbesättning	Restvärdes 30 %	Restvärdes 30 %

10.4 Noter till balansräkningens aktiva

10.4.1 Materiella och immateriella tillgångar

Koncernbolaget Optimaplust Ab har inga bestående aktiva.

	Immateriella tillgångar	Materiella tillgångar				Pågående anläggningar	Totalt
	Totalt	Byggnader	Fasta konstruktioner	Maskiner och inventarier	Övriga materiella tillg.		
Oavskriven ansk. utgift 1.1	84 411,29	18 065 364,34	388 214,72	1 111 809,63		0,00	19 649 799,98
Investeringsandelar under räkenskapsperioden		60 243,14	156 172,71	382 834,65			599 250,50
Räkenskapsperiodens avskrivningar	35 551,55	771 302,97	49 644,24	402 052,49		0,00	1 258 551,25
Oavskriven ansk. utgift 31.12	48 859,74	17 354 304,51	494 743,19	1 092 591,79			18 990 499,23
Bokföringsvärde 31.12.2022	48 859,74	17 354 304,51	494 743,19	1 092 591,79		0,00	18 990 499,23

10.4.2 Placeringar bland bestående aktiva i samkommunen

Aktier och andelar	Aktier och andelar i koncernbolag	Övriga aktier och andelar	Totalt
Anskaffningsutgift 1.1.	50 000,00	44 036,99	94 036,99
Ökningar		0,00	0,00
Anskaffningsutgift 31.12	50 000,00	44 036,99	94 036,99
Bokföringsvärde 31.12.2022	50 000,00	44 036,99	94 036,99

10.4.3 Placeringar bland bestående aktiva i koncernen

Aktier och andelar	Aktier och andelar i koncernbolag	Övriga aktier och andelar	Totalt
Anskaffningsutgift 1.1.		44 036,99	44 036,99
Ökningar			0,00
Anskaffningsutgift 31.12		44 036,99	44 036,99
Bokföringsvärde 31.12.2022	0,00	44 036,99	44 036,99

10.4.4 Specifikation över fordringar

Fordringar	Koncernen		Samkommunen	
	2022	2021	2022	2021
Långfristiga fordringar				
Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar på dottersamfund				
Fordringar på OptimaPlus			26 720	102 689
Övriga kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	226 201	255 616	192 328	285 010
Lånefordringar				
Övriga fordringar	131 744	157 628	131 744	157 628
Resultatregleringar	81 239	84 852	64 621	66 791
Totalt	439 184	498 096	388 693	509 429

10.4.5 Väsentliga poster som ingår i resultatregleringarna

Resultatregleringar	Koncernen		Samkommunen	
	2022	2021	2022	2021
Långfristiga resultatregleringar				
Kortfristiga resultatregleringar				
Icke erhållna inkomster				
FPA:s ersättning för företagshälsovård	61 360	67 426	59 698	66 791
Övriga inkomster som inte erhållits	19 879	17 426	4 922	
Totalt	81 239	84 852	64 620	66 791

10.5 Noter till balansräkningens passiva

10.5.1 Specifikation av det egna kapitalet

Eget kapital	Koncernen		Samkommunen	
	2022	2021	2022	2021
Grundkapital 1.1	7 982 660,30	7 982 660,30	7 982 660,30	7 982 660,30
Ökningar/minskningar				
Grundkapital 31.12	7 982 660,30	7 982 660,30	7 982 660,30	7 982 660,30
Överskott från tidigare räkenskapsperioder 1.1	9 016 957,12	8 237 040,92	7 701 114,93	6 871 797,88
Ökningar/minskningar	94 564,53	779 916,20	77 127,32	829 317,05
Överskott från tidigare räkenskapsperioder 31.12	9 111 521,65	9 016 957,12	7 778 242,25	7 701 114,93
Räkenskapsperiodens överskott/underskott	94 564,53	779 916,20	77 127,32	829 317,05

10.5.2 Grundkapitalets fördelning mellan medlemskommunerna

	31.12.2021	Ändringar under året	31.12.2022	%-andel
Jakobstad	2 866 159,73		2 866 159,73	35,90
Karleby	1 086 862,01		1 086 862,01	13,62
Kronoby	784 768,40		784 768,40	9,83
Larsmo	534 392,73		534 392,73	6,69
Nykarleby	1 034 006,33		1 034 006,33	12,95
Vörrå	97 482,16		97 482,16	1,22
Pedersöre	1 578 988,94		1 578 988,94	19,78
Totalt	7 982 660,30	0,00	7 982 660,30	100,00

10.5.3 Specifikation av avskrivningsdifferens och reserver

Ingående balans 1.1.2021	1 245 762,40
Avskr.differens, restaurangen och ljusgården, Trädgårdsgatan	-34 665,92
Avskr.differens, tillbyggnad, Åminnevägen	-44 768,72
Utgående balans 31.12.2022	1 166 327,76

10.5.4 Lån som förfaller efter fem år

Låneandelar	
Låneandel som förfaller efter fem år	300 000

10.5.5 Främmande kapital

Främmande kapital	Koncernen		Samkommunen	
	2022	2021	2022	2021
Långfristigt främmande kapital				
Lån från fin.institut och försäkringsanstalter	1 300 000	2 300 000	1 300 000	2 300 000
Kortfristigt främmande kapital				
Skulder till dottersamfund				
Skulder till OptimaPlus			0	0
Övrigt kortfristigt främmande kapital				
Lån från fin.institut och försäkringsanstalter	400 000	400 000	400 000	400 000
Från inhemska depositionsbanker	400 000	600 000	400 000	600 000
Erhållna förskott	209 933	297 144	209 933	297 145
Skulder till leverantörer	882 189	957 046	869 719	910 750
Övriga kortfristiga skulder	271 281	250 094	235 080	218 827
Resultatregleringar	1 117 816	1 119 192	1 082 213	1 085 433
Totalt	3 281 220	3 623 476	3 196 945	3 512 155

10.5.6 Väsentliga poster som ingår i resultatregleringarna

Resultatregleringar	Koncernen		Samkommunen	
	2022	2021	2022	2021
Kortfristiga resultatregleringar				
Obetalda utgifter				
Semesterlöneskuld och lönebikostnader	1 110 809	1 117 447	1 075 206	1 081 943
Ränteperiodiseringar	7 007	1 745	7 007	1 745
Totalt	1 117 816	1 119 192	1 082 213	1 083 688

10.6 noter angående säkerheter och ansvarsförbindelser

10.6.1 Ansvar enligt hyresavtal

Hyresansvar	2022	2021
Hyresansvar gällande fastigheter		
Förfaller under följande räkenskapsperiod	400 065	336 458
Hyresavtal totalt	917 053	396 234
Leasingavtal		
Förfaller under följande räkenskapsperiod	14 663	59 616
Leasingavtal totalt	78 203	59 616

10.7 Noter angående personalen

10.7.1 Samkommunens personal

Anställda 31.12	2022	2021
Samkommunens förvaltning	39	41
- Administration, ekonomi och personal	10	9
- Matproduktion och uthyrning	16	19
- Fastighetstjänster	13	13
Utbildningstjänster	32	42
- Ledning	1	1
- Marknadsföring, information och kommunikation	5	6
- Antagning och studier	9	10
- Strategier och planering	4	6
- Studerandeservice	13	19

Lärande	166	162
- Ledning	2	3
- Team 1	30	34
- Team 2	32	29
- Team 3	23	22
- Team 4	34	29
- Team 5	21	21
- Team 6	0	2
- Team 7	24	22
Totalt	237	245

10.7.2 Löner och övriga personalkostnader

1000 €	2022	2021
Löner och arvoden	9 548	9 502
Personalersättningar	-162	-153
	9 386	9 350
Lönebikostnader		
* Pensionskostnader	1 831	1 818
* Övriga lönekostnader	336	389
Totalt	11 552	11 556

10.7.3 Uttagna och redovisade avgifter på arvoden till förtroendevalda

	2022	2021
Keskustan Pietarsaaren osasto	95	105
SFP, Österbotten		488
Finlandssvenska socialdemokrater	695	383
Pietarsaaren perussuomalaiset	85	30
Totalt	875	1 005

10.7.4 Arvoden till revisorer

	2022	2021
BDO Audiator Ab		
* revisionsarvoden	10 556	8 688
* utlåtanen av revisorer		
* utvärdering för revisionsnämnden	2 170	904
* övriga arvoden		
Totalt	12 726	9 592

10.7.5 Transaktioner till intressenter

- Till det helägda dotterbolaget OptimaPlus Ab har samkommunen, i enlighet med in-house-reglerna, direkt sålt utbildningstjänster, administrativa tjänster, fastighetstjänster och måltidstjänster för 271 339 euro. På försäljningen av tjänsterna har man tillämpat sedvanlig betalningstid 14 dagar.
- Samkommunen har via Kuntahankinnats konkurrenssatta upphandling av den valda leverantören Kespro köpt vissa livsmedelsprodukter som produceras av Snellmans Köttförädling Ab och säljs av Oy Snellman Ab. Samkommunens styrelsemedlem Mikael Snellman ingår i ledningen för Snellmans Köttförädling Ab. Detta bolag köper även djur från Optimas lantbruk vid Lannäslund. Mikael Snellman har inte deltagit i beslutsfattandet i samkommunen beträffande något som gäller dessa ärenden.
- Förvaltnings- och personalchefen är fullmäktigeledamot i Pedersörenejdens Andelsbank. Samkommunen har betalat bankkostnader till ett värde av 11 264,63 euro. Samkommunen har inte upptagit några lån från ifrågavarande bank.

10.8 Noter till koncernbokslut

10.8.1 Ägande i andra samfund

Dotterbolag: OptimaPlus Ab

Hemort:	Jakobstad
Samkommunens andel:	100 %
Koncernandel:	100 %
Andel av eget kapital:	50 000 €
Andel främmande kapital:	
Andel vinst/förlust	17 437

Underskrifter och anteckningar

11 Bokslutets underskrifter och bokslutsanteckningar

Jakobstad den 30 mars 2023

OPTIMA SAMKOMMUN

Marika Kjellman

Nicklas Gustafsson

Greger Forsblom

Carita Häger

Marlene Sämskar

Camilla Wikman

Max Gripenberg
samkommunens direktör

Vi har idag avgivit berättelse över utförd revision.

Jakobstad den .2023

BDO AUDIATOR AB

Helge Vuoti
revisor, OFGR, GR

Förteckningar och redogörelser

Förteckning över bokföringsböcker och verifikationsslag samt redogörelse för hur bokföringen förvaras.

Bokföringsprogram: Unit4 Business World

Bokföringsböcker:

1. Dagbok, lagras på Optimas server
2. Huvudbok, lagras på Optimas server

Verifikatslag:

Scannade inköpsfakturor	L1
Manuella inköpsfakturor	L1
Utbetalningar	L2
Utrikesbetalningar	L1
Memorialverifikat	HB
Lönebokföring	TB
Fakturering	50
Inkomna betalningar	elektroniska KO, manuella KP
Anläggningstillgångar	AT
Lagerbokföring	P01

This documents contains 71 pages before this page
Dokumentet inneholder 71 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 71 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 71 sider før denne side

Detta dokument innehåller 71 sidor före denna sida

CAMILLA ELISABETH WIKMAN

b784a83d-a279-4abb-97b4-f0c8e6ea80a9 - 2023-03-31 20:35:08 UTC +03:00
BankID / MobileID - 32fa41eb-abb8-49f5-99ad-2c32bfb29bc - FI

MAX GRIPENBERG

acdbd7e9-18c2-4828-944c-d84707bc57d - 2023-04-05 15:38:44 UTC +03:00
BankID / MobileID - 50acdb121-7855-4ab7-a644-8cc44885901 - FI

Marika Susanne Kjellman

a5c23bde-c3e5-46c5-8012-0c257da376dd - 2023-04-05 16:12:20 UTC +03:00
BankID / MobileID - c335c8ee-974e-4aa1-a50c-c7ac32b45a79 - FI

Nicklas Joakim Gustafsson

c9b8ba46-640f-40ca-ac97-f7197ddcfe4 - 2023-04-05 21:27:39 UTC +03:00
BankID / MobileID - 289712b6-bdb2-4f99-8606-ae87a5828a7 - FI

GRIEGER ULF INGMAR FORSBLOM

bf31f643-708c-4531-a499-9a55d6c05ec8 - 2023-04-08 08:54:35 UTC +03:00
BankID / MobileID - 525d0c43-2281-4e78-9370-18084a01b9eb - FI

CARITA HÄGER

302ae6f8-bb58-44cc-b350-1b5e5f78d52 - 2023-04-12 16:58:42 UTC +03:00
BankID / MobileID - 101010ef-01fe-4d93-a811-78f5f604d889 - FI

MARLENE LILIAN SÄMSKAR

3813f6c5-52f9-4a74-a650-9b099354a6dc - 2023-04-20 08:29:04 UTC +03:00
BankID / MobileID - 671d701-495c-425d-91ac-05d254cbbdd1 - FI

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmatekningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 72 pages before this page

Dokumentet inneholder 72 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 72 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 72 sider før denne side

Detta dokument innehåller 72 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende